

**Ignalinos elektrinės
uždarymas iššaukė naują
ginčų audrą****Centristų vadas ragina
nieku gyvu neatsisakyti
IAE**

Vilnius, rugsėjo 22 d. (BNS-Elta) — Atsisakę atominės jėgainės, „mes tampame regionu, kuris neturi kokios nors didesnės įtakos ar žodžio ir gyvename tylų ramų provincijos gyvenimą“, trečiadienį spaudos konferencijoje teigė Seimo pirmininko pavaduotojas, centristas Romualdas Ozolas. Anot jo, „tai bus nykus gyvenimas“.

Pasak Centro sąjungos pirmininko, net jeigu Lietuva pasirašytų, jo vertinimu, visiškai nenaudinga susitarimą su „Williams International“ ir visiškai prarastų naftos susivienijimo kontrolę, „tokio baisaus praradimo neturėtume, kaip praradę Ignalinos AE“.

Pasak R. Ozolo, branduolinė elektros energija yra vienintelis daiktas, kurį Lietuva gali gaminti, nebūdama priklausoma nuo žaliavų iš svetur, nes nupirkti branduolinį kurą „galima visur“.

R. Ozolas kritikavo valdančiosios daugumos politikų teiginius, jog Lietuva neturi kur dėti perteklinės energijos, ir kaltino juos „ūkiniu neraštingumu bei nusikalstama veikla“, sužlugdžius energetikos tilto į Vakarus projektą bei santykius su Baltarusija, kad ir „kokie jie ten buvo“.

Anot jo, valstybės energetika turi būti paremta trimis elementais — atomine, šilumine bei tranzitive energetika, ir „šie dalykai jokiū būdu neprarastini“.

„Jeigu Europos Sąjunga reikalauja, kad mes (pasenusio) tipo reaktorių panaikintume, kalbėkime apie jų panaikinimą, bet ne apie mūsų atominės energetikos atsisakymą“, sakė R. Ozolas.

**Elektrinės problemos
netaps konservatorių
skilimo priežastimi**

Antradienį vyriausybei pateikus Seime energetikos strategijos projektą, kuriame nu-

**Buvęs Nemenčinės klebonas
paleistas iš kalėjimo**

Vilnius, rugsėjo 22 d. (BNS) — Už stambaus masto sukėiamą kalėti nuteistas buvęs Nemenčinės klebonas Ričardas Jakutis trečiadienį buvo paleistas Vilniaus apygardos teismo saleje.

Teismas panaikino žemesnės instancijos teismo paskelbtą nuosprendį, kuriuo R. Jakutis buvo pripažintas apgaule užvaldęs kitų asmenų turtą ir nuteistas kalėti 6,5 metų.

Vilniaus apygardos teismas nusprendė, kad gegužės 17 d. R. Jakučiu paskelbtas nuosprendis yra neteisėtas, nes kunigo bylą nagrinėjęs teismas pažeidė Baudžiamojo proceso kodeksą, ir dėl to buvo pažeistos R. Jakučio bei civilinio ieškovo — Turto banko — teisės. Dėl šių pažeidimų byla vėl grąžinama nagrinėti į pirmos instancijos teismą.

Nagrinėjant bylą pirmos instancijos teisme, nesustabdes bylos, teisėjas pavesdavo tardytojui surinkti naujus įrodymus. Su jais teisiamašis ir

matyta Ignalinos jėgainės pirmo bloko uždarymo data — 2005 metai, valdančiosios konservatorių frakcijos narys, buvęs premjeras Gediminas Vagnorius kreipėsi į prezidentą, prašydamas nepirarti skubotam ir nepagrįstam elektrinės stabdymo planui. Šis buvusio premjero pareiškimas nebuvo pirmasis, kritikuojantis vyriausybės veiklą. Tą pačią dieną Seimo konservatorių frakcija buvo paskelbusi 100 dienų susilaikymą asmeniškiems kritiškiesiems savo narių pareiškimams.

Trečiadienio spaudos konferencijoje Seimo pirmininkas Andrius Kubilius, atmetęs konservatorių partijos skilimo galimybę, kartu atkreipė dėmesį į kai kuriuos G. Vagnoriaus pareiškimo netikslumus. Jo nuomone, neteisinga teigti, jog „vyriausybė, vienašališkai atsisakė nuo anksčiau sunkiose derybose su Europos Komisija ir Vakarų valstybėmis pasiektų pozicijų“. A. Kubiliaus žiniomis, ES ir Vakarų valstybių nuostatos per pastaruosius pusantrų dešimt metų nesikeitė. Jis taip pat stebėjosi buvusio premjero teiginiu, esą vyriausybė, vadovaudamasi tik politiniais motyvais, negavus nei žadeto tarptautinio finansavimo milijardiniam nuostoliams atlyginti, yra pasirengusi artimiausiais metais uždaryti pirmąjį IAE bloką.

Energetikos strategijos projekte, pasak A. Kubiliaus, yra aiški nuostata — pirmasis IAE blokas bus sustabdytas iki 2005 metų, atsižvelgiant į Europos Sąjungos, G-7 grupės (didžiausių septynių pasaulio valstybių — red.) ir kitų tarptautinių finansinių organizacijų finansinės pagalbos apimtį.

Be to, dėl finansinės paramos sutarta, o gruodį Europos Komisija organizuoja rėmėjų konferenciją, kurioje bus labai konkrečiai kalbama apie finansinę paramą Ignalinos jėgainės sustabdymui.

Be to, del finansinės paramos sutarta, o gruodį Europos Komisija organizuoja rėmėjų konferenciją, kurioje bus labai konkrečiai kalbama apie finansinę paramą Ignalinos jėgainės sustabdymui.

Kiti teismo dalyviai nebuvo supažindinti, ir taip buvo pažeista jų teisė į gynybą. Kadangi laisvę atėmęs nuosprendis pripažintas neteisėtu, teismas paskyrė R. Jakučiu kardomąją priemonę, kuri jam taikyta iki teismo, — namų areštą.

Teismui paskelbus nutartį panaikinti nuosprendį ir nuteistąjį paleisti teismo saleje, R. Jakutis greičiausiai sutrūko, nes tik antrą kartą teisėjui paklausus, ar suprato nuosprendį, kaltinamasis atsakė teigiamai.

„Aš neginėjau, kad esu visiškai nekaltas. Yra skolos, jas reikia kažkaip atiduoti“, žurnalistams sakė R. Jakutis. Pasak jo, jis baigė rašyti vieną iš savo knygų, leidyklos jau dabar panoro jas išspausdinti.

R. Jakutį Lietuvos Katalikų Bažnyčia buvo suspendavusi, tačiau iki teismo nuosprendžio iš kunigų luomo nepašalinė.

R. Jakučio skolos yra milijoninės. Didžiausius ieškinius — daugiau nei 1 mln. litų —

Nuotr.: Lietuvos vyriausybės darbo grupė, vadovaujama ministro pirmininko Rolando Pakso (kairėje), su Tarpautinio valiutos fondo (TVF) atstovais, vadovaujamais Odd Per Brekk (dešinėje), Vilniuje aptarė susitarimo dėl TVF paskolų skyrimo Lietuvai galimybes.

**Tarptautinis valiutos fondas
ragina sugriežtinti
valdžios politiką**

Vilnius, rugsėjo 22 d. (BNS) — Lietuvos vyriausybei ir Tarptautiniam valiutos fondui (TVF) ruošiantis pasirašyti naują susitarimą, TVF patarė Lietuvai dar labiau sugriežtinti valdžios politiką. Apie tai buvo pranešta po TVF atstovų ir premjero Rolando Pakso susitikimo trečiadienį.

Premjero atstovas spaudai Jonas Čekuolis žurnalistams sakė, kad vienas būsimos TVF ir vyriausybės ekonominės politikos susitarimo tikslų yra sumažinti einamosios sąskaitos deficitą ir Lietuvos skolinimąsi užsienyje.

Pasak J. Čekuolio, TVF išreiškė pritarimą vyriausybės verslo palengvinimo priemonėms, numatomai energetikos ūkio pertvarkai, dviejų valstybinių bankų privatizavimui. TVF pritarė veiksams, kurių vyriausybė imasi išspręsti „Sodros“ finansines problemas.

**Minskas nepranešė
apie karines
pratybas**

Vilnius, rugsėjo 22 d. (BNS) — Lietuvos Krašto apsaugos ministerija trečiadienį pareiškė negavusi oficialios informacijos apie kaimyninėje Baltarusijoje surengtus karinius mokymus.

Mokymai vyksta Obuz Lesnovskij poligone ties Baranovičiais ir dalis pratybų skirta veiksams šiaurės-vakarų, t.y. Lietuvos, kryptimi.

KAM žiniomis, mokymuose dalyvauja apie 5,600 karių, apie 40 tankų, 30 pėstininkų kovos mašinų, 100 automobilių.

KAM drauge pažymi, kad Baltarusija pagal tarptautines sutartis apie tokio dydžio pratybas informuoti neprivalėjo. Tačiau geros kaimynystės santykius palaikančios valstybės paprastai informuoja viena kitą ir apie mažesnes pratybas, nei reikalauja tarptautinės sutartys.

Pasak Baltarusijos Gynybos ministerijos, mokymų tikslas yra tobulinti operatyvinę ir taktinę vadų bei stabų parengtį, taip pat patikrinti, kaip jie pasirenge vadovauti kariuomenei gynybos mąstyje.

Teismas iš R. Jakučio priteisė Lietuvos taupomajam bankui ir panašią sumą vienai vilniečiai.

Kunigo byloje buvo minimas 61 epizodas. Dėl 5 epizodų R. Jakutis buvo išteisintas.

TVF specialistai pritarė ir vyriausybės siūlomam šių metų biudžeto sumažinimui 450 mln. litų. Jie, be kita ko, mano, kad dabar veikiantis va-

liutų valdybos modelis yra tinkamas, ir Lietuva turėtų jį išlaikyti.

TVF atstovų grupė, kuri darbą Vilniuje baigia ketvirtadienį, iki kito atvykimo spalio mėnesį parengs TVF ir vyriausybės ekonominės politikos susitarimo projektą.

**Lietuvos „biudžeto laivo“ jau
neįmanoma išgelbėti**

Vilnius, rugsėjo 22 d. (BNS) — Finansų ministras Jonas Lionginas trečiadienį susitikime su opozicine LDDP frakcija pareiškė neabejojęs, kad šiemet nepavyks įgyvendinti net ir 450 mln. litų sumažinto biudžeto.

Žurnalistų paprašytas savo teiginį paaiškinti, finansų ministras sakė, kad „tokia spėlionė lemia valstybės ekonominiai rodikliai. „Jeigu 40 proc. įmonių dirba nuostolingai, daugelis įmonių tik ieško savo kelių rinkoje, darbuotojai išleisti neapmokamų atostogų, bendrasis vidaus produktas

krito, vartojimas sumažėjo — nėra tos bazės, kuri užtikrintų papildomą mokesčių surinkimą“, sakė J. Lionginas.

Jis pridūrė manąs, jog pasitvirtins spėlionės, kad ir sumažinus biudžetą 450 mln. litų, valstybei nepavyks surinkti dar 300 mln. litų, „o gal ir truputį daugiau“.

Pasak J. Liongino, Finansų ministerijoje galvojama apie išdorojimą sureguliuojamą, panaudojant vyriausybės pasiskolintą lėšas.

Anot finansų ministro, vyriausybė tikisi pagerinti padėtį, išleidama naujus taupymo laktus. J. Lionginas ragino gyventojus investuoti į šiuos vertybinius popierius, žadėdamas išsigijusiems jų pakelti palūkanų normas ir tvirtindamas, jog tai saugiausias investicijų būdas.

Finansų ministras teigė, kad biudžetas imtas mažinti per vėlav, nebūtų padėję ir opozicijos siūlymai šį veiksma pradėti rugpjūtį neeilinėje Seimo sesijoje.

Parlamentarų paklaustas, kaip ketinama spręsti socialinio draudimo fondo, nesurenkančio daugiau kaip 350 mln. litų pajamų, problemą, ministras teigė, jog vienintelis tam būdas — ieškoti finansinių išteklų vidaus rinkoje.

Opozicijos parlamentarams paliko didelį įspūdį atviras ir tiesus J. Liongino kalbėjimo būdas. Seimo nariai juokavo, kad toks drąsus ministras „gali būti išmestas iš rojus“, t.y. valdžios, o J. Lionginas pasakė dėl to neabejojęs.

* Didžiausią darbo užmokestį Lietuvos ūkyje antrąjį šių metų ketvirtį gavo aukščiausios valdžios ir valdybos institucijų darbuotojai. Šių institucijų, taip pat ministerijų, departamentų ir kitų tarnybų tarnautojai balandžio birželio mėnesiais uždirbo vidutiniškai po 2,277 litus (neatskaidius mokesčių). Mažiausiai uždirbo žemės ūkio ir medžioklės (po 481 Lt) bei žuvininkystės darbuotojai (578 Lt). Valstybinių mokyklų mokytojai uždirbo vidutiniškai po 1,294 litus, valstybinių įstaigų gydytojai — po 1,409 litus, socialiniai darbuotojai — po 980 litų.

(BNS)

**Žemės gyventojų skaičius
artėja prie 6 milijardų**

Vašingtonas, rugsėjo 22 d. (Reuters-BNS) — Rengiantis 2000 metų sausio 1-osios kompiuterių problemai (Y2K), bus ir kita nerimą kelianti diena — D6B, kuomet pasaulio gyventojų skaičius pasieks 6 milijardus.

Jungtinių Tautų specialistai mano, kad ta diena tikriausiai bus spalio 12-oji.

Šešimilijardinis Žemės gyventojas tikriausiai gims Afrikoje ar Indijoje, bus pasmerktas skurdui ir neraštingumui, gyvens apie 55 metus, sakė JT Gyventojų fondo (JTGF) prezidentas Tim Wirth.

Gera naujiena yra ta, kad Žemės gyventojų skaičiaus augimas per pastaruosius 5 metus sulėtėjo — dabar žmonių kasmet padaugėja 78 mln.

Anksčiau Žemės gyventojų skaičius kasmet padidėdavo maždaug 100 mln. Iki 1960 m. šeimos turėdavo vidutiniškai po 6 vaikus, o dabar — mažiau nei 3. Be to, daugumoje valstybių moterims suteikiama tokia pat teisė kaip ir vyrams, o tai laikoma svarbiausiu veiksmu mažinant gyventojų skaičiaus augimą.

„Bloga yra tai, kad kai kuriose pasaulio dalyse žmonių skaičius smarkiai tebeauga, o dėl to sparčiai didėja skurdas. Ypač tai akivaizdu Sacharos dykumos regione ir Indijos pu-

sialyje“, telefonu sakė T. Wirth, kalbedamas apie trečiadienį pasirodantią Fondo ataskaitą.

Ataskaitoje nurodoma, kad pasaulio gyventojų skaičius nuo 1960 m. padvigubėjo. Per pastaruosius 12 metų gyventojų skaičius padaugėjo 1 milijardu. Daugiau nei 95 proc. augimo tenka skurdžioms valstybėms, tuo tarpu Europoje, Šiaurės Amerikoje ir Japonijoje gyventojų skaičiaus augimas sulėtėjo arba sustojo. JAV gyventojų daugėja ir daugės, tačiau labiausia dėl imigracijos.

JT žinovai speja, 2050 metais Žemėje gyvens 8.9 mlrd. žmonių.

Regionai, kur didžiausias gimstamumas, yra ne tik skurdūs, bet ir „jauni“ — 62 valstybėse 40 proc. gyventojų yra jaunesni nei 15 metų. Visame pasaulyje daugiau nei 1 mlrd. žmonių yra 15-24 metų amžiaus, tai yra žengia į aktyviausią savo gyvenimo tarpą.

T. Wirth suabejojo teiginiams, kad pasaulis gali viskuo aprūpinti tiek žmonių. „Siekdamas vakarietiško gyvenimo stiliaus, pasaulis prazus. Taip tiesiog negali tęstis. Šeši milijardai žmonių negali gyventi taip, kaip gyvenama Manhetene ar Los Angeles“, sakė jis.

**Į NATO Lietuvą atves
ne generolai, o puskarininkiai**

Vilnius, rugsėjo 22 d. (BNS) — Lietuvos kariuomenės puskarininkiai galbūt geriausiai nei generolai sukuris prielaidas savo valstybei tapti NATO nare, mano žinomas amerikiečių politologas, JAV Valstybės departamento konsultantas ir „Laisvosios Europos“ radijo tyrimų direktorius Paul Goble, šią savaitę paskelbęs komentara, kuriame labai palankiai atsiliepė apie puskarininkų ruošimo sistemą Lietuvoje.

Pasak jo, vakariečių karių pajėgų ramstis jau seniai yra profesionalūs seržantai, bet jų beveik nebuvo Varšuvos pakto valstybių kariuomenėse, ir dabar ypač įspūdingai ši tarpinė vadovų grandis ruošiamą Lietuvoje.

P. Goble dalijasi išpažiniais

* Seimo pirmininko pavaduotojas Romualdas Ozolas speja krizės gilėjimą Lietuvoje. Jo nuomone, didžiojo politinio strateginio laimėjimo vardan at svarstyklė dedama visa tai, kas vėliau gali turėti lemiamos reikšmės valstybės ūkiui, ekonomikai. Naf-

tos akis, pasak jo, „atiduodamas besalygiškai Williams'ui“, Vakarams, su intencija, kad mus remtų NATO; Ignalinos atominė elektrinė uždaroja besalygiškai dėl to, kad mūsų nepiektų Europos Sąjunga, „Telekomas“ — jau atiduotas“. R. Ozolas sakė, kad „padėtis yra labai labai rimta ir labai gili“. Jo nuomone, Rolandas Paksas Konservatorių partijoje ir toliau nėra laikomas visiškai savu, nors ir gavo pasitikėjimą partijoje, yra jos valdybos pirmininkas ir vyriausybės vadovas. R. Ozolas pabrėžė ir Seimo pirmininko Vytauto Landsbergio atsitraukimą nuo vyriausybės, paskelbiant naująjį jos kritikos memorandumą.

(Elta)

KALENDORIUS

Rugsėjo 23 d.: Galintas, Galintė, Lina, Linas, Taga, Teklė.
Rugsėjo 24 d.: Ema, Gedyvinas, Gedvinė, Gerardas, Rupertas.

LIETUVIŲ TELKINIAI

DETROIT, MI

PRISIMINTAS
A.A. RAMUTIS BULOTA

Sekmadienį, rugsėjo 19 d. Šv. Antano lietuvių parapijos bažnyčioje buvo aukojamos gedulingos šv. Mišios už a.a. Ramutį Bulotą, mirusį prieš 10 metų. Mišiose dalyvavo žmona Valentina Bulotienė, sūnus Antanas, mamytė Eugenija Bulotienė, uošvė Stella Hotra, krikšto sūnus Sigitas Ancevičius bei kiti draugai ir artimieji. Po šv. Mišių visi buvo pakviesti į parapijos kavinę pietums, kuriuos suruošė velionio šeima. A.A. Ramutis Bulota buvo veiklus Detroito „Baltijos“ skautų tunto vadovas ir Vietnamo karo veteranas.

LIETUVOS DUKTERŲ
40 METŲ VEIKLOS
SUKAKTIES MINĖJIMAS

Lietuvos Dukterų draugijos 40 metų veiklos minėjimas vyks Dievo Apvaizdos parapijoje. Spalio 3 d., 10:30 val. r. bus aukojamos šv. Mišios už draugijos nares, o po Mišių minėjimas ir vaišės vyks Dievo Apvaizdos kultūros centre.

KUN.
V. KRIŠČIŪNEVIČIAUS
KUNIGYSTĖS
JUBILIEJUS

Sekmadienį, spalio 10 d., Dievo Apvaizdos kultūros centre vyks kun. Viktoro Kriščiūnevičiaus aukštinio kunigystės jubiliejaus šventė. Bilietus į pagerbimą galima užsisakyti pas Almą Butkūnienę, tel. 734-464-9171. Organizacijos, norinčios pasveikinti suaktyvininką, prašomos įteikti savo sveikinimus raštu Mykolui Abariui, kuris juos sudės į tam paruoštą albumą.

A.A. JOHN F. UZNIS

Rugsėjo 13 d., plaukdamas Mississippi upėje nuo širdies smūgio mirė lietuvis verslininkas John F. Uznis, sulaukęs 79 m. amžiaus. Gimęs Ansonia, Connecticut, Uznį šeima grįžus į Lietuvą, ten jis praleido savo jaunystę. Grįžęs į JAV, Uznį šeima apsigyveno Detroito. Vertėsi namų ir

butnamų statyba. Pastatė Šv. Antano parapijos kleboniją. Priklausė BALFo 76-tam skyriui, Lietuvos Vaizbos butui. Mėgo buriavimą; yra buvęs Detroito jachtklubo, Floridos Key Largo Anglers klubo ir Bahamos Cat Cay jachtklubo valdybos narys. Š.m. rugsėjo 16 dieną gedulingos šv. Mišios už velionį buvo aukojamos Dearborn Švč. Širdies katalikų bažnyčioje. Giliame nuliūdimė liko žmona Evelyn, dukra Sharon Shumaker, sūnus John ir George, šeši vaikaičiai ir du provaikaičiai.

DAYTONA BEACH, FL

SUSIPAŽINOME SU
ALASKA

Nuskubėjo karštoji vasara. Nusilinko pro šalį ilgokai gaudinėjęs Dennis uraganas. Šio telkinio lietuviai vasarą keliaavo į Lietuvą, lankė gimines Šiaurėje, o mėgstą keliauti, žymusis kolekcionierius Narcizas ir Olga Kreivėnai, šio telkinio didieji darbininkai Danutė ir Algirdas Šilbajoriai ir Narimantas Karaša, net pasuko tolimos Alaskos link. Jie sugrįžo sužavėti Amerikos 49-osios valstijos gyvenimu ir patyrė be galo daug įdomių įspūdžių.

Lietuvių Bendruomenės Daytona Beach apylinkė ne atostogavo. Ir vasarą vyko, jau treči metą besitęsiantys, pabendravimo pietūs, Hommer restorane. Tai malonus pabendravinimas, susitikimas bičiulių, pasidalinimas savais rūpestiais ir džiaugsmais. O, be to, kiekvieną kartą išklauso me įdomių pranešimų ir apie Lietuvos gyvenimą.

Pabendravimo pietūs vyko ir rugsėjo 1 d. Suvažiojo 37 tėvynainiai iš plačių apylinkių. Kiek mažoka. Po vasaros atostogų tikimasi ateityje sulaukti daug daugiau popiečių lankytojų.

Popietę pradėjo LB apyl. pirmininkė Birutė Kožienė, pasveikinusį dalyvius, padėkojus už atsilankymą. Padarė keletą pranešimų iš LB veiklos. Rudenį Milwaukee, WI, įvyks JAV LB XV tarybos suvažiavimas. Kvietė tarybos narius ir besidomincius bendruomenine veikla sesijoje dalyvauti. Pranešė apie JAV Lie-

Ateitininkų studijų savaitgalio metu Dainavos stovykloje š. m. rugsėjo 5 d. buvo suruoštas literatūros vakaras — prisiminimas rašytojo Antano Vaičiuliaičio ir poeto Jono Aisčio, Nuotraukoje — vakaro programos dalyvės. Iš k.: Taura Zarankaite Underienė, Dalia Staniškienė, Teresė Landsbergienė ir Ginta Palubinskaitė.

tuvos ambasadoje ruošiamą konferenciją „Dovana Lietuvai“. Konferenciją ruošia JAV LB Socialinių reikalų taryba, Lietuvos ambasada ir JAV LB Vašingtono apylinkė. Kvietė galinčius konferencijoje dalyvauti. Po LB veiklos pranešimų pirmininkė kalbėti pakvietė nenuilstantį telkinio veikėją, žurnalistą, klubo vicepirmininką Algį Šilbajorį, ką tik su žmona Danute grįžusį iš Alaskos.

Kalbėtojas labai glaudistai, įdomiai pasakojo apie mums mažai pažįstamą kraštą. Papasakojo Alaskos istoriją, jos gyvenimo raidą, geografią, gyventojus, verslą ir daug kitų įdomių žinių. Alaską kitos valstybės pradėjo domėtis apie septynioliktą šimtmetį. Alaską sudomino savo turtais: kailiais, o dabar turi nepaprastai didelius naftos šaltinius, aukso, kailių ir kitokių gėrybių.

Alaska yra du kartus didesnė už Texas valstiją, bet gyventojų mažai, vos 600,000. Alaską turi per tris milijonus ežerų, 100,000 ledynų, 47,000 mylių jūros pakrančių, per 3,000 upių, 19 kalnų, daugiau kaip 14,000 pėdų aukščio. Alaskoje klimatas įvairus: nuo 100 laipsnių F karščio, iki 80 laipsnių šalčio pačioje šiaurėje. Vasaros metu 84 dienų saulė nenusišleidžia, o žiemą 2 mėn. vyrauja visiškai tamsa. Susisiekimai vyksta mažais lėktuvais. Atradus didelius naftos išteklius, buvo ištiestas 800 mylių vamzdynas, pareikalavęs 8 milijardų dolerių išlaidų.

Tai tik dalelė įdomių geografinių duomenų, o jų kalbėtojas suminėjo gana daug. Algis Šilbajoris yra geras kalbėtojas, pastabus keliautojas, savo įspūdžius pajavirino asmeniškai išgyvenimais. Alaskos gyventojai įvairių tautybių, bet malonūs, gražiai priima turistus, vaishingi, gera žuvis ir jautiena, patarnavimas malonus.

Danutė ir Algis Šilbajoriai visur keliauvo su grupe įvairių tautybių turistų, bet juodu reprezentavo Lietuvą.

Čia tesuminėju tik mažą dalelę Algio Šilbajorio išgyventų Alaskoje įspūdžių. Įdomų pranešimą išklausime su dideliu dėmesiu ir, rodos, patys buvojome Alaskoje.

Po pranešimo kalbėtojas atsakė į keletą klausimų.

Viešėdami Alaskoje, Danutė ir Algis turėjo progos aplankyti Onutės ir Narimanto Karašų dukrelę Audrę, jos šeimą, ten nuolatos gyvenančią. Kur tų mielių lietuvių nėra!

Pirmininkė Birutė Kožienė nuoširdžiai padėkojo Algiiui už įdomius įspūdžius ir visus pakviestus į popietę, kuri įvyks spalio 6 d.

Klubo pirmininkas Jonas Daugėla pranešė, kad rugsėjo 12 d. įvyksta tradicinės lietu-

viškos pamaldos Prince of Peace bažnyčioje, o po pamaldų paminėsime ir Tautos šventę.

Choras „Sietynas“, atostogavęs du mėnesius, rugsėjo 9 d. pradeda repeticijas. Choriui nenuilstantis muz. Antanas Skridulis jau vadovauja 16 metų. Sulauksime „Sietyno“ gražių giesmių ir dainų. Linkėtina mūsų lietuviškajai Daytona Beach šeimai sveikatos ir našios sezoninės veiklos.

Jurgis Janušaitis

LIETUVOS IT BENDROVĖS IEŠKO
AMERIKIETIŠKŲ UŽSAKYMŲ

Vertinam Lietuvos įmonių galimybes prasiskverbti į JAV rinkas ir užmegzti abipusiai naudingą bendradarbiavimą su Amerikos įmonėmis. Informacinių technologijų (IT) sritis atrodo pati perspektyviausia. Be jokios abejonės, JAV aiškiai pirmuoja pasaulyje pasiekimais šioje srityje, o šios šalies IT bendrovės turi puikias galimybes skverbtis ir į Europos rinkas. Lietuvos universitetai kiekvienais metais parengia per 550 naujų specialistų informacinių technologijų srityje, kurių dėka sparčiai plėtojamas IT paslaugų verslas ir Lietuvoje. Šiuo metu Lietuvoje yra per 600 smulkių ir vidutinių įmonių, kurių pagrindinė veikla yra IT paslaugos. Lietuvos IT rinka kiekvienais metais auga maždaug 20 proc. ir 1998 metais sudarė 807,8 milijonus dolerių. Turimo potencialo galimybes yra neišsemtos, todėl visos IT bendrovės ieško užsakymų ir už Lietuvos ribų. Tikimasi parduoti programavimo paslaugas užsienio bendrovių vykdomiems projektams. Daugelis įmonių jau kurį laiką sėkmingai eksportuoja savo paslaugas ir yra sukaupusios nemažai patirties. Tačiau JAV rinkos IT bendrovėms — kol kas lieka „nearti dirvonai“.

Mūsų įsitikinimu, Lietuvos IT bendrovės turėtų būti labai patrauklios ir užsienio investitoriams. Tai sparčiai augančios ir šiuolaikiškai valdomos įmonės. Investicijų efektyvumas šiame sektoriuje jau sukaupus patvirtino JAV rinkoje ir visi laukia panašaus

augimo Europoje. Lietuvos rinka tikisi susilaukti tinkamo investitorio dėmesio jau artimiausioje ateityje.

JAV ambasadorius Lietuvoje Keith Smith, USAID atstovybė Lietuvoje, Lietuvos ekonominės plėtros agentūra (Lithuanian Development Agency — LDA) ir Lietuvos ministro pirmininko kanceliarija susitarė remti Lietuvos IT bendrovių pastangas, ieškant investicijų ir užsakymų JAV. Nutarta parengti ir įgyvendinti veiksmų programą, kuri padėtų pristatyti Lietuvos IT bendrovės JAV rinkoje ir atkreipti JAV bendrovių dėmesį į galimybes Lietuvoje. Lietuvos privati konsultacinė bendrovė „Tarptautinis verslo tinklas (International Business Network — IBN), kuri atstovauja Tarptautiniam ekspertų paslaugų korpusui (International Executive Service Corps — IESC), ir LDA bendromis pastangomis turės įgyvendinti tokią programą. Numatoma parengti Lietuvos IT bendrovių ir jų paslaugų aprašymus, skirtus pristatyti jas galimiems partneriams Amerikoje. Dėl potencialių užsakymų ir investicijų paieškos pasirašomos sutartys su Lietuvos IT bendrovėmis ir jų sąjunga INFOBALT.

Sąjunga INFOBALT jungia apie 80 proc. Lietuvos IT bendrovių ir yra sukaupusi daug informacijos apie šį sektorių. Kiekvienais metais organizuojama didžiausia Baltijos valstybėse Tarptautinė informacinių technologijų, telekomunikacijų ir raštinės įran-

DRAUGAS

(USPS-161000)

THE LITHUANIAN WORLD WIDE DAILY

Published daily except Sundays and Mondays, legal Holidays, the Tuesdays following Monday observance of legal Holidays as well as Dec. 26th and Jan. 2nd by the Lithuanian Catholic Press Society, 4545 W. 63rd Street, Chicago, IL 60629-5589.

Periodical class postage paid at Chicago, IL and additional mailing offices. Subscription Rates: \$100.00. Foreign countries \$115.

Postmaster: Send address changes to Draugas — 4545 W. 63rd Street, Chicago, IL 60629-5589.

Mazindami pašto išlaidas, pakvitavimų už prenumeratą nesiunčiame. Prie pavardės ir adreso, siųsdami laikraštį pažymime, iki kada prenumeratą galioja.

DRAUGO prenumerata yra mokama iš anksto.

	Metams	1/2 metų	3 mėn.
JAV	\$100.00	\$60.00	\$38.00
Kanadoje ir kitur (U.S.)	\$115.00	\$65.00	\$45.00
Tik šeštadienio laida:			
JAV	\$60.00	\$45.00	\$33.00
Kanadoje ir kitur (U.S.)	\$65.00	\$50.00	\$38.00
Užsakant i Lietuvą:			
Oro paštu	\$500.00	\$250.00	
Reguliariu paštu	\$100.00	\$55.00	
Tik šeštadienio laida oro paštu	\$160.00	\$85.00	
Tik šeštadienio laida reguliariu paštu	\$55.00		

Vyriausia redaktorė — Danutė Bindokienė
Administratorius — Valentinas Krumpis
Moderatorius — kun. Viktoras Rimšelis

- Administracija dirba kasdien, nuo 8:30 iki 4:30, šeštadieniais nedirba.
- Redakcija dirba kasdien, nuo 8:30 iki 4:00, šeštadieniais nedirba.
- Redakcija už skelbimų turinį neatsako. Skelbimų kainos atsiunčiamos, gavus prašymą, ką nors skelbti.
- Redakcija straipsnius taisy savo nuotra. Nenaudotų straipsnių nesaugo. Siunčiant prašome pasilikti kopiją.

EDMUNDAS VIZINAS, M.D., S.C.
Specialybė — Vidaus ligų gydymas
Kalbame lietuviškai
6918 W. Archer Ave., Ste. 5 ir 6
Chicago, IL 60638
Tel. 773-229-9965
Valandos pagal susitarimą

EUGENE C. DECKER, DDS, P.C.
4647 W. 103 St., Oak Lawn, IL
Pirmas apyl. su Northwestern un-to diplomu, lietuviams sutvarkys dantis už prieinamą kainą. Pacientai priimami absoliučiai punktualiai. Susitarimui (kalbėti angliškai)
Tel. 708-422-8260

ARAS ŽIOBA, M.D.
INDRĖ RUDAITIS, O.D.
AKIŲ LIGOS — CHIRURGIJA
1020 E. Ogden Ave., Suite 310
Naperville, IL 60563
Tel. (630) 527-0090
3825 Highland Ave.,
Tower 1, Suite 3 C
Downers Grove, IL 60515
Tel. (630) 435-0120

DR. JOVITA KERELIS
DANTŲ GYDYTOJA
9525 S. 79th Ave., Hickory Hills, IL
Tel. (708) 598-8101
Valandos pagal susitarimą

LINAS SIDRYS, M.D.
Akių ligos / Chirurģija
9830 S. Ridgeland Ave.
Chicago Ridge, IL 60415
Tel. 708-636-6622
4149 W. 63rd St.
Tel. 773-735-7709

VIDAS J. NEMICKAS, M.D.
KARDIOLOGAS — ŠIRDIES LIGOS
7722 S. Kedzie Ave.
Chicago, IL 60652
Kab. tel. 773-471-3300

DR. L. PETREIKIS
DANTŲ GYDYTOJA
9055 S. Roberts Rd., Hickory Hills, IL
1 mylia į vakarus nuo Harlem Ave.
Tel. (708) 598-4055
Valandos pagal susitarimą

gos paroda INFOBALT. Šiais metais paroda vyks spalio 26-29 dienomis Vilniuje, o daugiau informacijos apie tai galite rasti internete

http://www.visusplenus.lt

Labai svarbia įgyvendinamos programos dalimi turėtų tapti jos dalyviai Amerikoje. Norėtume pakviesti visus bičiulius amerikiečius, kurie turi patirties, žinių ir noro dalyvauti šiame projekte, skleidžiant informaciją apie Lietuvos IT bendrovės ir jų paslaugas, ieškoti joms galimų investuotojų ir užsakovų. Su visais dalyviais planuojama pasirašyti bendradarbiavimo sutartis, numatant apmokėjimą už atliktą darbą komisinių nuo sudarytų sutarčių pagrindu. Tikimės, kad į mūsų kvietimą atsiliieps tiek Amerikos lietuviai, tiek IESC savanoriai, tiek ir visi kiti, norintys dalyvauti šiame projekte. Jūs turėsite puikią galimybę susipažinti su Lietuvos IT sektoriu.

riumi, jo galimybėmis, savo asmeniniais kontaktais pristatyti Jums patinkančias bendroves ir jų paslaugas potencialiems Amerikos partneriams.

Visus norinčius dalyvauti projekte prašome iki 1999. 10.01 dienos atsiųsti informaciją apie save Tarptautiniam verslo tinklui — IBN EL. paštu office@ibn.lt arba faksu (370 2) 222435, skambinti telefonu Vilniuje (370 2) 222 430. Tikimės, kad galėsite atsiųsti savo Curriculum Vitae, kuriame atspindėtų Jūsų patirtis šioje srityje ir zinoma savo asmeniškūs pageidavimus dėl bendradarbiavimo sąlygų.

Dr. Vygintas Gontis
Tarptautinis verslo tinklas, Direktorius, verslo konsultacijos

Paremkite DRAUGĄ ir
Laimėkite bilietus į Vilnių
skrydį parūpino SAS

Vardas _____

Adresas _____

Telefonas () _____

AUKA 1 dol.

Galima įsigyti ir daugiau bilietų. Iškirpkite atkarpę, pažymėkite kiek bilietų norite, ir siųskite su atitinkamos sumos čekiu.

_____ bilietų \$ _____

Laimingasis bilietas bus traukiamas
DRAUGO pokylyje, 1999 rugsėjo 26 d.

DRAUGAS 4545 W. 63rd ST, CHICAGO, IL 60629

TRISDEŠIMT SEPTINTASIS

"Dirvos" novelės konkursas
Skiriamos DVI PREMIJOS:

pirmoji — 500 dolerių,
antroji — 300 dolerių,

iš A.†A. SIMO KAŠELIONIO

palikimo, kurį tvarko Korp! Neo-Lithuania
vyr. valdyba

Tema: Autoriams suteikiama neribota teisė patiems pasirinkti novelės temą, turinį ir pobūdį. Paskutinė rankraščių įteikimo data — 1999 metų spalio 1 d. (pagal pašto atspaudą).

Rankraščius siųsti šiuo adresu:

Dirva, Novelės konkursas,
P.O. Box 19191
Cleveland, Ohio 44119-0191

Konkurse kviečiame dalyvauti visus lietuvių rašytojus, gyvenančius Lietuvoje, JAV ar bet kurioje kitoje valstybėje.

Paruošimas: Konkursui siunčiami rankraščiai būtinai privalo būti perrašyti rašomąja mašinėle arba kompiuteriu ir pasirašyti slaptyvardžiu. Tą patį slaptyvardį užrašykite ant pridėdama užklijuoto vokelio, kuriame įdėta autoriaus tikroji pavardė, adresas ir telefono numeris. Tik laimėjusių vokeliai bus atidaryti. Nepremijuoti rankraščiai grąžinami tik autoriams prašant, jų nurodytu adresu.

Vertinimo komisija paprasta balsų dauguma sprendžia, ką premijuoti.

Lietuviai Maryland valstijos mugėje. Iš kairės: Baltimorės Pensininkų klubo sekr. Aldona Marcinkienė, talkininkavę prie lietuvių stalo — Juozas Gaila, Eva Skudzinskienė, Ona Eringienė ir klubo pirm. Algirdas Skudzinskas.

LIETUVOS DVASINIS IR MORALINIS VEIDAS

ALGIRDAS PALIOKAS, SJ

Grįžusį iš Lietuvos, paprastai pasitinka klausimais. Jų nekartodamas, atsakau: Lietuvoje oras tikrai kvėpia ir žmonės gražūs, ir skoningai apsirengę. Nemaciau madinagai apskurusių ar apsmukusių. Lietuva tikrai graži, ko nemačiau, kai joje gyvenau.

Ivertinant Lietuvos dvasingumą ir dorą yra nelengva. Kaip matuoti, kas nepamatuojama, kaip pasverti, kas nepasverinama? Išsamiam straipsniui reiktų peržvelgti periodiką, reiktų susitikimų, diskusijų ir pan. Tam laiko neturėjau. Todėl galiu pasidalinti išpuodžiais: tuo ką mačiau ir girdėjau, ką apmačiau.

Amoralumo ir bedvasingumo svarbiausios priežastys

Pirma. Turiu omeny netikintuosius. Paprastai, bet kokiai ideologijai viešpatuojant, ji pareikalauja iš jai pritariančių tam tikros, jos idėjų įkvėptos doros bei idealizmo. Kontroluojant ir prižiūrint, to buvo laikomasi. Griuvus marksistinei ideologijai bei išnykus gražiems komunizmo mirazams, dingo komunistinė dora bei idejingumas. Niekas neužpildė šios tuštumos. Užsienio lietuviai, ypač Amerikos, siūlė įvairias idėjas, pradedant nuo žemiškų mokslo, technologijos, ekonomikos, politikos, teisės, teisingumo, kultūros, iki pat tiesiogiai dvasingumą formuojančių mokymų bei auklėjimo būdų ir priemonių. Siūlė pagalbą opiausiomis ir skaudžiausiomis tautos problemoms spręsti, bet... Dievas ir Tėvynė šauktė šaukėsi pasiaukojusių kuriančių, statančių darbo ir mylinčių širdžių, bet... Jokių idėjų nepriėmė, 1918 m. savanoriais nepasėkė, taip ir liko bedvasiais, sūnėnėsuotų jėgų valdomais, su-traumuotais „homo sovieticus“ tipo žmonėmis.

Antra. Dalis žmonių dvasinę tuštumą puolėsi užpildyti nevaldomu materializmu. Jiems vis negana pinigų ir malonumų. Jų troško ir anuomet, bet tada buvo ribojimai, nebuvo galimybių. Dabar, laisvėje to siekia, nepaisydami priemonių.

Trečia. Tikrų, gilių ir dorų tikinčiųjų, likusių po sovietinės sprespaudos, yra nedidelis procentas. Jie neatsveria tautos bedvasiškumo. Vien tik didžiųjų šventių proga ateinantys į bažnyčią dvasingumo ir doros turi labai mažai.

Ketvirta. Pasaulietinė žiniasklaida ir spauda netar nauja tautos dvasingumui ir moralei, o griaua. Jau seniai praėjo tie laikai, kai spausdintu žodžiu buvo galima tikėti. „XXI amžiuje“ š.m. liepos 23 d. numeryje Gražina Trimakaitė rašo: „Prasmės iškraipymai būtų smulkmena, jeigu jų būtų mažai. Bet jie yra visos žiniasklaidos turinys“.

Penkta. Yra jėgų, kurios nebaudžiamos ir, negailėdamos pastangų, atlieka žmonių nužmoginimo darbą. Joms reikia ne laisvų, dvasingumo subrendusių asmenybių, o ydoms tarnaujančių žmonių, kuriais galėtų lengvai manipuluoti. Buvusioje blogio imperijoje buvo svarbu išlaikyti klusnume milijonus žmonių. Pradžioje tai buvo daroma nežmoniško teroro pagalba, vėliau buvo sukurtas masių valdymo mokslas. Masinio poveikio priemonės dabar taikomos mūsų tėvynei. Profesionalaus jų panaudojimo pavyzdys yra tokie rinkimai, kai gaunami norimi rezultatai. Po rinkimų kai kas iševijuoja klausia: „Kai pat galėjo įvykti?“ Praėjusiais šimtmečiais pasitenkindavo užkariavimu ir prijungimu. Mūsų laikais stengiamasi pajungti žmogaus dvasią, pavergti, užvaldyti patį jo būtį ir netgi pakeisti jos vėržimosi kryptį.

Išorinis Lietuvos vaizdas

Kodėl mes matome tokį negražų Lietuvos veidą? Paprastai įvykęs ar įvykdytas blogis nuskamba per visas informavimo priemones. Pasaulietiškoje žiniasklaidoje geris neturi jokios paklausos. Viena didžiausių laisvės dovanų yra žodžio ir spaudos laisvė. Neribota spaudos laisvė pasinaudodami, blogio skleidėjai spausdina net ir bjauriausio sekso knygas bei laikraščius ir turi teisę visur platinti. Tiražai rodo paklausą, o žiniasklaida rodo pasekmes, t.y. nusikaltimus.

Krikščioniškąją spaudą galima pavadinti institucija gėrio reikalams. Ji gėrį pastebi ir aprašo, prieš netiesą ir demoralizavimą išstoja, ir neleidžia užmiršimo gelmen nugrimzti gėrio pasireiškimams, kurių ne vienas ir ne du kasdien gražina Lietuvos veidą.

Tiek kartų girdėjome tvirtinimą, jog laisvė atidarė Vakarų kanalizacijai kelią į Lietuvą. Tačiau pamirštame, jog tuo pačiu metu Lietuva prisijungė prie Vakarų 'gėrio vanden-tiekio'". Visi Vakarų gėrio pasiekimai per Lietuvos okupacijos dešimtmečius dabar tapo prieinami. Tai ir vėl didžiulis laimėjimas, kuris per mažai įvertinamas. Lietuviai nenori būti atsilikę. Todėl jie sparčiai įsisavina tą dvasinės pažangos kelio tarpą, kurį Vakarai jau yra praėję po Kristaus vėliava.

Dvasingumą nešantys veiksniai

Bažnyčia. 688 Lietuvos bažnyčias aptarnauja 657 kunigai. Tikslaus išventintų kunigų skaičiaus nepavyko sužinoti. Sprendžiant pagal psichologinio kurso klierikų skaičių, praėjusiais metais turėjo būti išventinti 25 klierikai ir šiais metais — 32. Prieš karą kunigų Lietuvoje buvo apie 1,600. Čikagos arkivyskupija, tikinčiųjų skaičiumi prilygstanti Lietuvai, praėjusiais metais gavo 12, o šiais tik 8 naujus kunigus.

Bažnyčios prestižas, lyginant su buvusiu atgimimo metu, yra žymiai sumažėjęs. Tai dėl dviejų priežasčių.

Pirma. Lietuvos žiniasklaida, matydama Bažnyčios įtaką į tautą, stengiasi ją mažinti. Ji nori likti vienintelė, ne tik žmones informuojanti, bet ir norima kryptimi juos kreipianti jėga. Todėl net negarbingomis priemonėmis stengiasi, kur tik galėdama, mažinti Bažnyčios autoritetą. Palaipsniui išsaina ir areną sovietinės melo ir šmeižto priemonės. Praėjusių metų pabaigoje televizijos laidoje „Krantas“ buvo puolama Bažnyčios hierarchija. Ten buvo teigiama, jog Bažnyčios vadovai apmoka kunigų moterų abortus ir išlaiko kunigų vaikus, kad Bažnyčios vadovai ir dabar elgiasi kaip inkvizicijos laikais, ir panašūs, jokio pagrindo neturi šmeižtai. Laida buvo dar du kartus pakartota.

Antra priežastis: dalies kunigų inercija neleidžia iškelti iš tikėjimo lobyno kitas, labiau demokratiškai visuomenei tinkančias, dvasingumo vertybes. Vėluoja ir naujųjų pastoracijos metodų taikymas. Tačiau nemiegama, o einama pirmyn.

Lietuvoje apie 90 procentų gyventojų yra užsirašę katalikais. Tačiau praktikuojančių, t.y. kas sekmadienį dalyvaujančių šv. Mišių aukoje, yra tik apie 10 procentų. Vakarų valstybėse šis procentas dar mažesnis.

Parapijos. Visa Lietuva padalyta į dideles šeimas — parapijas. Nuo Lietuvos atgimimo prasidėjo ir parapijų atgimimas. Kaip labai jis prik-

lauso nuo parapijos vadovo — kunigo. Grubiai galima būtų suskirstyti kunigus į 3 rūšis. Pirmiausia: tikri Kristaus apaštalai, heroizmo pilni kunigai. Jie nepabūgo jokių grasi-nimų, kalėjimų, rizikuodami gyvybe, sunkiausioje prieš-paudoje mokejo panaudoti visus, tuomet galimus, pastora-cijos metodus. Jų pavyzdžių sekė ir seka kiti. Antra grupė: tikrieji ganytojai. Jiems avys savos. Vieni daugiau, kiti gal kiek mažiau joms tarnauja. Trečiai, mažiausiai grupei, priklausau samdiniai. Jie daro tik tai, už ką užmokama.

Parapijų atgimimui naudo-jamas užsienio parapijų mode-lis. Parapijiečiai palaipsniui įtraukiami ne tik į parapijos reikalus bei administravimą, bet ir į socialinę, karitatyvinę ir kultūrinę veiklą. Parapijos buriamos ir šeimas krikščio-niškam bendravimui, pagal-bai, pasidalinimui. Tam su-teikia sąlygas 'nusavintų pa-talpų atgavimas.

Žmonės labai įvertina tikro ganytojo pastangas. Iš dau-gybės tai iliustruojančių at-sitikimų paimsiu tik vieną. 1998 m. pabaigoje, renkant populiariausią žmogų Biržuose, didelė dauguma žmonių pasisakė už parapijos kleboną Stasį Kazeną, SJ. Nereikia pa-miršti, kad Biržuose dalis žmonių yra kito tikėjimo.

Religijos studijos. Paver-gtoje Lietuvoje aukštąjį teologi-nį išsilavinimą pasiekdavo tik kunigai. Dabar keturiose Lietuvos aukštosiose mokyk-lose yra teologijos fakultetai ar bent katedros. Tidybos mo-kytojų skaičius sparčiai didė-ja. Vien tik neakivaizdinė Kauno aukštesnioji Katechetų mokykla šiais metais išleido 113 tikybos mokytojų. Vaikus tikėjimo dvasioje auklėja 16 katalikiškos dvasios mokyklų ir 3 konfesinės.

Prievartinio ateizmo laikais mokytoją išmesdavo iš darbo, jeigu pamatydavo bažnyčioje. Apie didžiulius pokyčius kal-ba, kad ir šis atsitikimas. Vie-noje Kauno vidurinėje mokyk-loje buvo nutarta vežti moki-nius į Šiluvą. Tuomet tikybos mokytoja seselė vienuolė para-gino pirmiau mokytojams ap-lankyti šią stebuklingą vietą, nes juk mokiniai negalėtų būti gudresni už mokytojus. Auto-buse per garsialakbius moky-tojai išgirdo Šiluvos istoriją ir kai ką iš tikėjimo pagrindų. Švč. M. Marijos pasirodymo koplyčioje buvo neskubama su Mišiomis, mokyklos kapelio-nas paragino šventoje vietoje šventai švęsti šv. Mišias. O tam reikia prieiti išpažinties. Drąsiausias buvo mokyklos di-rektorius. Juo pasekė kiti. Dešimtmečiais tęsėsis atitru-

kimas nuo Bažnyčios baigėsi susitaikinimo sakramentu. Grįžtant visi giedoję, meldėsi ir išsiskiriant kalbėjo, jog neprisimena savo gyvenime kitos tokios laimingos dienos.

Vienuolynai. Nereikia nė aiškinti apie vienuolynų dar-bus tautos dvasingumo ir mo-ralės srityse. Vyru vienuolynų Lietuvoje yra 11 ir moterų 32. Kasmet jie papildė naujais kandidatais. Dvasinį luomą pasirenkantis jaunimas liudi-ja nemažantį tautos dvasin-gumą net ir šiais įvairių pa-siūlymų ir galimybių laikais.

Mažą dalį didžiulės vie-nuolynų veiklos Lietuvoje ro-do, kad ir Panevėžio Dieviš-kosios Apvaizdos seserų dar-bai. Jų įsteigtoje nemokamoje „Nazareto“ valgyklėlėje valgo apie 70 ir daugiau tėvų apleis-tų vaikų, užspūka ir iš Pa-nevėžio kalėjimo išėję bedaliai bei miesto varguoliai. Didelį dėmesį skiria ir jų dvasiniam stovui, nes daugelis nieko nežino nei apie Dievą, nei apie amžinybę ir savo nemirtingą sielą.

Organizacijos. Katalikiškų organizacijų centrų, sąjūdžių ir sąjungų dabar Lietuvoje yra 15. Savo gausumu išsiskiria ateitininkai ir skautai. Apie skautus nieko nesužinojęs, pa-minėsiu ateitininkus. Ateiti-ninkija sudaro apie 2,000 na-rių su 90 padaliniiu.

Atskirai noriu paminėti ir parodyti, ką gali vienas užsi-gėjęs žmogus. Tai mokytoja Dijana Kancienė. 1996 m. subūrė ir ateitininkus 80 vai-kų. Nei iš niekur nebuvo pa-galbos ir pritarimo. Pradėjo veiklą savomis kišenėmis. Tik-tai po kurio laiko tėvai, pamatę gerėjančius savo vaikus, pradėjo, pagal nedideles savo išgales, remti ateitininkus. Šiuo metu ateitininkų skai-čius išaugo iki 200. Per metus atliekama apie 18 žygių, susi-tikimų, studijų dienų, rengi-nių. Kaip reikia Lietuvai di-dziomis idėjomis degančių žmonių!

Žiniasklaida ir spauda. Sovietinio režimo metu infor-macijos priemonės buvo grie-žtai kontroliuojamos. Socializ-mas turėjo būti pavyzdin-gai „doras“, lyginant jį su „supu-vusių“ kapitalizmu. Tik pa-rinktieji ir stropiai patikrin-tieji galėdavo peržengti „ge-ležinę sieną“. Grįžtant į „sovie-tinį rojų“, turėjo užpildyti blanką, kuriame buvo ir toks klausimas: „Ar neturi porno, sekso, religinės, nacistinės ir pan. literatūros?“ Dvasingumą ir moralę propaguojančios knygos buvo priskirtos pačių blogiausių ir pavojingiausių knygų kategorijai.

Nukelta į 5 psl.

Danutė Bindokienė

Ar Rusijoje įmanoma igyvendinti demokratiją

Šią temą „Chronicles“ žur-nale (1999 m. spalio mėn.) plačiai svarsto Northwestern-un-to prof. W. Bruce Lincoln. Jo mintys bei išvados nu-šviečia ir daug pokomunisti-nės Lietuvos gyvenimo prob-lemų. Gal net galėtume rasti atsakymą į vieną rūpimiausių užsienio lietuvių klausimą: kodėl Lietuva, atgavusi nepri-klausomybę ir joje gyvenanti beveik dešimt metų, dar te-beklamuoja krašto vidaus ke-blumų liūnuose, nerodo reiki-a-mos pažangos. Juo labiau, kad galėtų pavyzdį imti iš jau kartą šio šimtmečio eigoje pa-siektų laimėjimų po neprik-lausomybės paskelbimo 1918 m. Šiandien, žvelgiant į da-bartines painiavas, dar labiau stebina anuometiniai pasieki-mai, nors nepriklausomybė lietuviui dažniau vos 22 me-tus — vadinasi, jau praėjo ne-toli pusė tiek laiko nuo 1990 m. kovo 11-osios...

Minėto žurnalo straipsnio („Why Democracy Won't Work in Russia") autorius taip pat ieško priežasčių, dėl ko Rusi-joje, nepaisant vakariečių pi-lamų milijonų dolerių, para-mos ir vietinių politikų pas-tangų, nepavyksta įtvirtinti demokratijos, paremtos Vaka-rų pasaulio principais. Jis tie-siai klausia — ar apskritai Rusijai įmanoma demokratinė santvarka?

Pasak prof. Lincoln, Rusijos istorija rodo, kad — vargiai. Čia nekalbama vien apie se-p-tynis dešimtmečius po didžio-sios revoliucijos, kuomet Rusi-joje įsigalėjo komunizmas. Ru-sijos istorinis palikimas per kartų kartas gliaui įdiegtas jos žmonių pasamoneje. Jį ga-lima susumuoti vienu sakiniu: valdžia (caras, valdovas, dik-tatorius) įsako; piliečiai klauso ir vykdo.

Tauta neturi — nes niekuo-met nebuvo — to išmokusi — tautinio-valstybinio atsako-mybės jausmo, kuriuo remiasi demokratinės institucijos Vakaruose. Ji yra įsitikinusi, kad pasikeitimai turi ateiti iš „vir-šaus“, o žmonėms nereikia — ir nepatartina — imtis bet ko-kios atsakomybės už savo būvį, ateitį, gerovę. Žmonės gali tik rūgoti, skųstis, skan-dinti savo nedalią alkoholyje, kuris Rusijoje visais amžiais buvo (ir tebėra) lengvai, pigiai prieinamas „didysis raminto-jas“, ir laukti nurodymų iš savo valdžios. Gyventojų ma-sės nėra pratusios dirbti tau-tos ar valstybės gerovei, nors joms netrūksta ištikimybės ir

meilės motulei Rusijai.

Ar šios mintys atrodo pa-žįstamos ir mums? Nepamirš-kime, kad lietuvių tauta be-veik pusę šio šimtmečio buvo auklėjama tų pačių „auklių“, kaip ir Rusija, kaip ir kitos sovietų okupuotos valstybės. Nereikia stebėtis, kad to auk-lėjimo „lašas po lašo“ ilgai nei-jaučiosiose kartose paskan-dino tikrąjį savo tėvynės, dar-bo jos labui, supratimą. Laimė — ne visiems ir ne visiškai. Kitaip nebūtume turėję Kovo Vienuoliktosios.

Tačiau šiandieninis biuro-kratizmas, apatija, nusivylimas, laukimas, kad kažkas kažką duotų, padarytų, patai-sytų be ypatingų pačių gyven-tojų pastangų, galbūt ir yra to, 50 metus trukusio, peraukl-ėjimo pasekmės. Rusijos carų laikais Lietuva taip pat mė-ginta perauklėti, nukreipiant ją nuo katalikišybės, nuo savo tautinės tapatybės. Tuomet rusinimo pastangos buvo ma-žiau veiksmingos, arba visiškai bevaisės, nes smurtas, prievarta, spaudos draudimas ir kitos priemonės atnešė kaip tik priešingus rezultatus.

Sovietinė Rusija, galbūt pasimokė ir iš carų, ir iš Stali-no, todėl pastaraisiais okupa-cijos dešimtmečiais jau buvo naudojami kiti metodai, kitos priemonės — subtilesnės, psi-chologinės, melo ir propagan-dos. Šiandien matome jų pa-sėkmes, galime paliudyti, kad vis tik jos savo tikslą pasiekė. Laimė, kad nespėjo visiškai pakeisti lietuvių tautos. Lai-mė, kad ne visi jaunesnieji gimę ir auge okupacijoje, liko akli tiems kėslams. Jie sėmėsi mokslo, kur reikia, prisitaikė, bet liko tikri savo tėvynės vai-kai. Po nepriklausomybės at-kūrimo jie nepaskendo sava-naudiškume, dabar reikiiasi tautos politiniame, mokslinia-me, visuomeniniame gyve-nime. Ateityje, praėjus pradi-niam blaškymosi ir netikrumo periodui, į jų gretas dar daugiaiau pajėgų įsijungs, nes lietu-vis yra gabus — jis stebi, mo-kosi, greitai suvokia, kas jo tautai ir valstybei naudinga.

Be abejo, ta pati taisyklė taikytina ir Rusijai — juo dau-giau jos žmonių, ypač jaunes-niųjų, susipažins su vakarie-tiškomis — demokratinėmis struktūromis, tuo greičiau jas pritaikys savo kraštu. Be abe-jos, demokratija Rusijoje su-klestės, bet ji bus savita, būdinga rusams, nes vargiai vakarietiškas modelis čia būtų veiksmingas.

KAIP AŠ BUVAU MINISTRU

Nr. 24 ZIGMAS ZINKEVIČIUS Tėsinys

Deja, Pocius greit susirgo (1997.03.17), ilgai buvo gydomas Kauno klini-kose (aplandiau 03.22 ir 04.17), po to namuose (lan-kiau ne kartą) ir Vilniaus Antakalnio ligoninėje, paga-liau 09.03 mirė. Lapkričio 6 d. palaidojome jį gimto-joje Viduklėje.

Su Pociaus mirtimi Seimas neteko tauraus lietuvi-o patrioto, pastaraisiais metais daug kentėjusio nuo vi-sokio plauko prisiplakėlių prie valdžios, savo sveikatos kainą išgelbėjusio Mokslo ir enciklopedijų leidyklą nuo prichvatizavimo ir jos pagrindų įkūrusio Mokslo ir en-ciklopedijų leidybos institutą. Pocius rūpestių dar okupacijos metais ir vėliau valdant LDDP buvo išleis-ta nemažai labai svarbių Lietuvos mokslui ir kultūrai veikalų. Jis daug nuveikė ir kaip lituanistas: buvo vienas iš lietuvių kalbos draugijos atkūrėjų, po to jos val-dybos narys, prisidėjo ruošiant Valstybinės kalbos įstatymą, dirbo Valstybinės lietuvių kalbos komisijoje. Už dalyvavimą ginant Televizijos bokštą apdovanotas Sausio 13-osios atminimo medaliu.

Pocius mirtis mane tiesiog pritrėnkė. Netekau svarbiausio pagalbininko igyvendinant savo švietimo nuostatas, pagrindinio rėmėjo Seime. Žibarto Jackūno pozicijos komitete labai sustiprėjo. Jis ėmė brutaliai kelti Ministerijai ultimatyvius reikalavimus, pavyz-džiui, kad aš į išsilaisvinusią viceministro vietą būtinai rinkčiausi tik Valentiną Stundį, o ne ką kitą.

Ministerijos darbuotojai ėmė man skųstis, kad Jac-kūno nurodymu jo padėjėja G. Grigienienė juos kvie-čianti į komiteto posėdį pranešdama tą patią dieną arba išvakarėse, tuo būdu griauianti jų planinį darbą Ministerijoje. Blogiausia, kad dažnai būdavo kviečiami ne tie, kurie yra atsakingi svarstomųjų klausimų, o visai kiti. Atėjusių atsakingų asmenų Jackūnas ne-išleisdavo. Žodžiu, buvo dirbtinai iškoma visokių priekabių. Kuomet apie tai užsiminiau Premjerui, jis trumpai ir aiškiai pasakė, kad Jackūnas neprivalas kištis į Ministerijos darbą. Paprašiau Jackūno, kad kišimasis liautųsi. Po to jis dar labiau ėmė mane pulti. Tai turėdamas galvoje viename savo interviu (rodos, „Lietuvos aidui“) kaip opiausią švietimo problemą nu-rodžiau pertvarką vykdančių institucijų, taigi ir Seimo komiteto, veiksmų nekoordinavimą, netgi kartais grio-vimą to darbo, kuris intensyviai dirbamasis. Labai troškau, kad su Seimo komitetu, vadovaujamu Jackūno, galėčiau dirbti ranka rankon. Tai viename pasitarime pavadinau savo didžiausia svajone. Ačiū E. Tervidytei, kad tos mano minties tuokart nenutylėjo (taip dažnai būdavo), bet pateikė pasitarimo aprašyme („Dialogas“, 1997.08.29).

Ne kartą teko su Jackūnu pasikalbėti dviese akis į akį. Bandžiau išsiaiškinti jo nepasitenkinimo priežastį ir kviesti bendram darbui. Deja, ne tik bendro darbo, bet ir bendros kalbos paprastai nerasdavome, nes iš jo pusės man tekdavo vien klausytis abstrakčių ir ne vi-suomet suprantamų kalbinių, tokių, kaip „minis-terijoje susisuko lizdą moralinis neskrupulingumas“ (!) ir pan.

Kadangi Jackūnas turėjo nemažai rūpesčių su ek-stremistiškai nusiteikusių komiteto nariu lenku Janu Mincevičiumi, tai santykių su lenkais klausimais jis manyje turbūt matė sąjungininką ir Pietryčių Lietu-vos švietimo srityje dirbti man netrukė.

Nuostabu tai, kad man nepadėjo Krikščionių demo-kratų partijos vadovybė, pati iškėlusį mane į ministrus ir po to palikusi vieną, neparėmusį. Kai kurie LKDP vadovybės nariai net kenkė, ėjo kartu su nekrikš-čioniškų pažiūrų kosmopolitais, mano puolėjais. Parti-ja buvo gerokai infiltruota priešiškos ideologijos ele-mentų. Vadovybėje įsigalėjo „jaunesnieji“, savė laikę „moderniaisiais“ krikdemais. Jų elgesys iš tikrųjų ne-turėjo nieko bendra su krikščionybe. Jie koneveikė „vyresniuosius“ (ne amžiumi, bet buvimu partijoje), pravardžiavo juos „dinozaurais“ ir vis labiau toli-no partiją nuo Bažnyčios. Tai ne kartą (jaunimo ir se-nimo), bet pasaulėžiūrų problema: tarp „vyresniųjų“ buvo amžiumi jaunesnių už „jaunesniuosius“. Pastar-rieji pasirūpino, kad iš Valdybos būtų pašalintas mons. Alfonsas Svarinskas, kuris visą gyvenimą kovō-jo su bolševizmu, ilgai kalėjo lageriuose, o partijoje at-liko sąžinės balso vaidmenį. Buvo siekiama izoliuoti visus tuos, kurie kritikavo LKDP tolimą nuo krikš-čionybės idealų: Ignacą Uzdavinį, Petrą Gražulį (vieną iš LKDP atkūrėjų!), Kazimierą Kryževičių ir kt., net Valdybos pirmininko Kazimiero Kuzminsko veikla buvo gerokai ribojama.

1997 m. spalio mėn. LKDP konferencijoje buvau iš-rinktas į Tarybą (už akių, konferencijoje dalyvauti ne-galėjau dėl neatidėliotųjų tarnybos reikalų). Matyt,

tarp konferencijos delegatų buvau populiarius, nes nežiūrint prieš mane tada kosmopolitų vykdymo puoli-mo ir visokio šmeižto, renkant papildomus 35 Tarybos narius tarp 103 pretendentų buvau ketvirtas.

Labiausiai iš LKDP veikėjų mane puolė Arimantas Raškinis, kuris, beje, buvo Seimo švietimo, mokslo ir kultūros komiteto narys, Jackūno bendrininkas. Ko tik jis apie mane neprišnekėdavo! Nuostabios fantazi-jos žmogus: kaltino, kad nesirūpinu moksleivių dora, apskritai krikščioniškosiomis vertybėmis (!), dėl to esą nepatenkinti mokytojai... Kulminaciją pasiekė išples-tinio Valdybos posėdžio, įvykusio 1998.02.12, skirto švietimo reikalams aptarti, „genialus“ suorganizavi-mas. Valdybos pirmininkas Kazimieras Kuzminskas, tik ką grįžęs iš JAV, buvo nustebintas, pamatęs pilną salę Raškinio sukvietusių „svečių“ — visai ne krikš-čionių demokratų (Kuolys, Lukšienė, Jackūnas ir daug kitų), ir juokais pasiūlė išdalyti anketas, taigi padidin-ti LKDP gretas. Tuokart posėdis užsitęsė iki vidur-nakčio. Kilo karšti ginčai. Manė puolė Raškinis, Kuolys, Jackūnas, Stundys, Gontis, net Albertas Žalys, kalbėjęs ne į temą (apie mokslo, o ne švietimo reika-lus). Stipriai mane gynė Kryževičius, Voverienė, Ho-fertienė, Kuzminskas (jis pirmininkavo) ir, žinoma, gy-niausi aš pats. Nepagrįstai kaltinimai buvo atmetami ir Valdyba nutarė mane remti. Tačiau Tervidytes „Dia-loge“, aprašiusia metų posėdį ilgą, net per 3 numerius straipsnius, akcentai buvo taip sudėlioti, lyg būčiau buvęs pasmerktas.

Raškinis, kaip ir Jackūnas, kiekviena proga atkak-liai pirsdavo man į pagalbininkus V. Stundį. (B.d.)

LIETUVOS FARMACININKAI

DR. REGINA ŽUKIENĖ

LIETUVOS FARMACIJA

I
TOMAS

Žymiausi Lietuvos farmacininkai

Vilnius 1998

Sveikata — didžiausias žmogaus ir visuomenės turas. Nuo senovės žmonija gydymui ir apsaugojimui nuo ligų vartoja vaistus. Pirmieji vaistai buvo augalai, mineralai, gyvūnų organai — visa, ką žmogui galėjo duoti gamta. Asmenys, pažįstantys šias gamtos dovanas, mokantys jas panaudoti gydymui, buvo gerbiami ir vertinami.

Besivystant žmoniui, kuriantis valstybėms ir miestams, atsirado gydytojo, vaistininko profesijos ir vaistinės. Iki 19 amžiaus vaistinės buvo kartu ir laboratorijos, kuriose buvo sintetinės ar iš augalų išskiriamos įvairios cheminės medžiagos, vartojamos vaistų gamybai, distiliuojamas etilo alkoholis, gaminami vaistai, dažai, kosmetika, likerai ir net parakas. Vaistininkai buvo pirmieji daugelio cheminių elementų bei medžiagų atradėjai ir gamintojai. Jie skatino chemijos mokslo raidą. Sakoma, kad farmacija yra chemijos tėvas, o farmakognozija (mokslas apie vaistinius augalus) — botanikos motina.

Lietuvoje pirmosios vaistinės pradėtos steigti 16 amž. pradžioje. Didysis Lietuvos kunigaikštis Žygimantas Senasis 1510 m. skyrė lėšas nupirkti žemės sklypui Vilniuje, kuriam turėjo būti visuomenės labai pastatyta vaistinė. Pirmieji vaistininkai buvo svetimšaliai, vėliau juos pradėta rengti ir Lietuvoje. Vaistininko profesijos būdavo išmokstama vaistinėje.

Lietuvoje farmacijos mokslo ir vaistininkystės pradžia susijusi su Vilniaus universitetu. Nuo pat Vilniaus universiteto 1579 m. įkūrimo, prie jo veikė vaistinė, kurioje vaistininko profesijos mokėsi vienuoliai ir pasauliečiai. Farmacijos aukštojo mokslo pradžia Lietuvoje laikomi 1785 metai, kai Vilniaus universitete prof. J. Sartorius pradėjo dėstyti farmacijos kursą studentams.

Rusijai paverę Lietuvą, 1807 m. carinės valdžios potvarkiu vaistininkai buvo išskirti iš pirkliaus luomo ir iš jų pareikalauta specialaus išsimokslinimo. 1810 m. Vilniaus universitete buvo įsteigta pirmoji farmacijos-farmakologijos katedra, Vilniaus universiteto auklėtinis, universiteto vaistinės vedėjas, farmacijos magistras Johanas Fridrichas Volfgangas buvo paskirtas jos profesoriumi. J. F. Volfgangas gerai išmanė savo specialybę, gamtos mokslus ir chemiją. Už veiklą „Apie sieros vandenilio dujas“ 1807 m. jam buvo suteiktas filosofijos daktaro laipsnis. Jo pastangų dėka universitete buvo įsteigtas farmakologijos kabinetas ir tur-

tinga farmacijos laboratorija, buvo tiriama vaistų formų ir preparatų gamyba, augalų panaudojimas gydymui, Birštono mineraliniai šaltiniai. 1819 m. Vilniaus medicinos draugijoje prof. J. F. Volfgango iniciatyva buvo įsteigtas farmacijos skyrius ir pradėtas leisti pirmasis Rusijoje žurnalas farmacijos klausimais „Vilniaus farmacijos žinyras“.

Po 1831 m. sukilimo Vilniaus universitetas buvo uždarytas, palikta jo vietoje Vilniaus Medicinos chirurgijos akademija iki 1842 m. dar rengė gydytojus ir farmacininkus, tačiau represijos stiprėjo ir ji buvo uždaryta, o jos turtingos mokslo priemonės išdalintos kitiems Rusijos imperijos universitetams.

Akademijoje farmacijos dalykų dėstymas buvo glaudžiai siejamas su specialiu botanikos kursu. Šios mokyklos auklėtiniai padėjo pagrindus Lietuvos augalų, ypač vaistinių augalų, pažinimui, juos aprašė, taikė gydymui.

Numalšinus 1863 m. Lietuvos-Lenkijos sukilimą, Lietuvoje buvo uždrausta spauda, uždarytos visos parapajinės mokyklos, paliktos tik 4 gimnazijos, kuriose buvo mokoma tik rusų kalba. Kaip poetas sakė:

„Anei rašto, anei druko mums tūrėt neduoda,
Tegul, sako, bus Lietuva ir tamsi ir juoda.“

Taip buvo siekiama nutautinti lietuvius ir ištrinti Lietuvos vardą iš istorijos bei pasaulio žemėlapių.

Lietuviams mokslo siekti tuomet buvo labai sunku. Mokyti reikėjo važiuoti toli nuo namų į Rusiją ar Lenkiją, o tam reikėjo daug lėšų, kurių Lietuvos ūkininkai neturėjo. Miestuose gyveno kitataučiai.

Vienų lengvesnių kelių išsimokslinti lietuviams buvo vaistinės mokinio praktika. Norint juo tapti, pakakdavo baigti 4 gimnazijos klases. Mokiniai už savo darbą vaistinėse gaudavo maistą, butą bei dar šokią tokią algą. Atlikę trejų metų praktiką vaistinėje, prie universiteto baigė kelių mėnesių kursą ir išlaikę egzaminus, gaudavo vaistininko padėjėio pažymėjimą — įgydavo farmacininko profesiją. Toks farmacininkas, po to trejus metus dirbęs didesnėje vaistinėje, provizoriaus prižiūrimas, galėdavo stoti į universitetą farmacijos studijuoti. Kiti, tapę vaistininko padėjėjais, dirbdami vaistinėje, laisvu laiku mokėsi įvairiuose kursuose, išlaikydavo brandos atestatą egzaminus ir studijuodavo universitete mediciną ar kitus mokslus. Tuo būdu farmacija padėjo augti Lietuvos inteligentų gretoms.

Farmacininkai niekada nebuvo abejingi tėvynės atečiai. Prasidėjus 1863 m. sukilimui prieš carizmą, nuošalyje neliko ir farmacininkai. Dalis rėmė sukilėlius materialiai, teikė jiems žinias, kiti įstojo į sukilėlių būrius. Nuteistųjų už sukilimą sąrašuose — vaistininko padėjėjas žemaitis Povilas Benevičius kovėsi Sierausko būryje, buvo ištremtas į Viatką, į Sibirą ištremtas Vilniaus vaistininko sūnus provizorius Zdislovas Chruščickis ir kiti.

Carinės Rusijos metais, išsibarsčius po Rusijos vaistines ir universitetus, lietuviai farmacininkai stengėsi burtis, rūpintis draudžiama lietuviška spauda, Lietuvos ateitimi. 1888 m. Varšuvoje V. Kudir-

Po iškilnių prie Dariaus ir Girėno paminklo sekmadienį, rugsėjo 19 d., Marquette Parke. Iš kairės: Petras Petrutis, kuris pirmasis iškėlė apvertimą paminklo padėti, Illinois Atstovų rūmų pirm. Michael J. Madigan, Lietuvos amb. JAV-se Stasys Sakalauskas ir Dariaus-Girėno paminklo atnaujinimo komiteto narys, vadovavęs iškilniui eikai Albertas Kerelis, Jr. Nuotr. Edvardo Šulaičio

kos įsteigtoje slapoje draugijoje „Lietuva“ buvo ir keletas vaistininkų. Maskvoje trečdalis pašalpos draugijos narių sudarė farmacininkai, pusė iš vienuolių jos narių buvo vaistininkai. Iš žymesnių to meto visuomenės veikėjų reikėtų paminėti aušrininką, artimai bendravusį su dr. Jonu Basanavičiumi, Garliavos vaistininką provizorių Kazį Aglinską, Kauno vaistininką Juozą Matulaitį, už lietuviškos spaudos platinimą sėdėjusį kalėjime, prof. Petrą Raudonikį už tai ištremtą į Nižnij Novgorodą, aktyvų visuomenininką, Gruzdzijų vaistininką Antaną Trečioką, kovotoją už lietuvių Giedraičių vaistininką Matą Valeiką, Vievio vaistininką Jurgį Milancijų ir kitus. Kretingos vaistininkas provizorius Vladas Kajetonas Grudinskis 1917 m. buvo išrinktas atstovu į 1917 m. rugsėjo 18-23 d. konferenciją Vilniuje, kuri pareiškė lietuvių tautos pasiryžimą atgaivinti savarankišką Lietuvos valstybę.

Po revoliucijos Rusijoje dauguma grįžusių į Lietuvą farmacininkų įsijungė į atkuriamą valstybės darbą. Buvo įsteigta daug naujų vaistinių miestuose ir miesteliuose. Vaistininkai papildė Lietuvos inteligentų šeimą, dauguma jų nusipelnė žmonių pagarbą ir pasitikėjimą, buvo renkami į miestų savivaldybes, burmistras, kooperatyvų pirmininkais, aktyviai dalyvavo visuomeninėse organizacijose. Prof. K. Grybauskas 1938 m. „Farmacijos žinių“ 2-ame numeryje rašė: „Nežinau, kuri kita profesija yra davusi daugiau eilinių kultūros darbuotojų, aukštai kvalifikuotų specialistų ir kai kur net vadų įvairiose atgimimo krašto srityse. Kaip kad Lietuvos farmaceutų šeima davė. Atgimusias Lietuvos pirmųjų dvidešimties metų laikotarpyje yra stambiomis raidėmis įrašyti iš farmaceutų kilusio vieno, kito ministerio, profesorius, rašytojas, Seimo nario, šaulių vadovybės nario, prokuroro, diplomato, burmistro ir daug kitų aukštų valdininkų vardai“.

Tai ir Steigiamojo, Pirmojo ir Antrojo Lietuvos Seimo narys, vaistininkų draugijos pirmininkas, Jonas Makauskas, tautos atstovas, 1936 m. Seime sukilėlius materialiai, teikė jiems žinias, kiti įstojo į sukilėlių būrius. Nuteistųjų už sukilimą sąrašuose — vaistininko padėjėjas žemaitis Povilas Benevičius kovėsi Sierausko būryje, buvo ištremtas į Viatką, į Sibirą ištremtas Vilniaus vaistininko sūnus provizorius Zdislovas Chruščickis ir kiti.

Carinės Rusijos metais, išsibarsčius po Rusijos vaistines ir universitetus, lietuviai farmacininkai stengėsi burtis, rūpintis draudžiama lietuviška spauda, Lietuvos ateitimi. 1888 m. Varšuvoje V. Kudir-

burmistras, Vilkaviškio apskr. savivaldybės narys, provizorius Česlovas Budrevičius, žymus šaulių sąjungos veikėjas prov. Matas Žvirėnas ir daug kitų.

Nepriklausomoje Lietuvoje buvo susirūpinama savo specialistų rengimu. 1920 m. Kaune organizavus Aukštuosius kursus, juose veikė ir farmacijos sekcija. 1922 m. Kaune įsteigus Lietuvos universitetą, medicinos fakultete buvo ir farmacijos skyrius. Jį baigę, gaudavo chemiko-vaistininko diplomą. Farmacijos mokslui Lietuvoje labai nusipelnė prof. Petras Raudonikis, aukštojo farmacijos mokslo Lietuvoje pradininkas, prof. K. Grybauskas, ilgus metus universitete dėstęs farmakognoziją ir vadovavęs Kauno Botanikos sodui, čia įkūręs vaistinių augalų skyrių, prof. B. Šiaulis, dvejus metus tobulinęs JAV ir pirmasis Kauno universitete apgynęs farmacijos m. daktaro disertaciją, dalyvavęs, paslepianč Lietuvos didvyrių lakūnų Dariaus ir Girėno palaikus nuo vokiečių ir sovietinių okupantų.

Kultūros srityje farmacininkai taip pat paliko pėdsaką. Plačiai žinomas Lietuvos rašytojas klasikas, Anykščių vaistininkas Antanas Žukauskas Vienuolis. Aktorius ir režisierius, Tautos ir „Vilkolakio“ teatrų įkūrėjas, ilgametis radiofono vadovas Antanas Sutkus taip pat farmacininkas. Ši specialybė leido jam, dirbant vaistinėje, toliau mokytis ir tapti aktorium.

Kurybingą Lietuvos valstybės darbą nutraukusi sovietinė okupacija skubiai įvykdė farmacijos sistemos reformą. 1940 m. spalio mėn. buvo nacionalizuotos vaistinės, vaistų sandėliai ir įmonės. Beveik visi vaistinių savininkai buvo nusalinėti nuo vadovavimo vaistinėms.

Dalis farmacininkų sovietų ir vokiečių okupacijų metais patyrė daug kančių, o kiti sušuko ir mirė. Sovietiniuose kalmėse žuvo vaistininkai P. Adamkavičius, K. Stašys, J. Valančius, A. Baniulis, A. Butikas, J. Kalvelis, K. Vaitkevičius, P. Bložė. Daug vaistinių su šeimomis buvo išvežti 1941 m. birželio 14 d., atskirti nuo šeimų ir įkalinti. Žemaičių Kalvarijos vaistininkas A. Kerpauskas buvo invalidas be abiejų kojų, tačiau vis tiek buvo ištremtas. Daug žydų vaistininkų žuvo nuo nacistų rankos. Sunkų alinantį darbą ir šaltį, badą Sibiro tremtyje patyrė vaistininkai Č. Budrevičius, K. Balčiūnas, C. Čaplikas, M. Ciplijauskaitė, O. Mykolaitienė, A. Švambaris, A. Izakėnaitė, S. Gaudimaitis, F. Lukoševičiūtė, B. Matulaitytė, S. Žukauskas ir daugelis kitų.

Kai kurie Lietuvos vaistininkai, norėdami išvengti sovietinio teroro, pasitraukė į Vakarų, vėliau emigravo į Ameri-

ką ar Australiją. Jų tarpe buvęs ilgametis farmacijos referentas St. Nasvytis, jo sūnus Algirdas ir Jaunutis, gabūs Amerikos inžinieriai, o vaikaičiai A. ir V. Smetonos — garūs pianistai. Amerikoje apsigyvenęs Kauno vaistininkas, Lietuvos vaistininkų draugijos pirmininkas Jonas Makauskas — aktyvus VLIKo ir Pasaulio Lietuvių Bendruomenės seimo New Yorke org. komiteto, jo prezidiumo narys, Klaipėdos vaistininkas K. Mažonas, gyvendamas Clevelande, darbavosi Mažosios Lietuvos bičiulių sąjungos vadovybeje. Kiti užsienyje gyvenantys farmacininkai taip pat aktyvus lietuvių išeivijos nariai.

Antrasis pasaulinis karas sunaikino daugumą Lietuvos vaistinių, vaistų sandėlių, farmacijos pramonę, buvo netekta daug gabių specialistų. Siekiant aprūpinti gyventojus vaistais, po karo farmacijos specialistai buvo ruošiami Kauno ir Vilniaus universitetuose, o nuo 1950 m. rudens, tik Kauno Medicinos instituto farmacijos fakultete.

Reikia pažymėti, kad Lietuvos farmacininkų tarpe ištisą dešimtmetį beveik nebuvo komunistų partijos narių, o ir vėliau jų buvo mažai. Prof. B. Šiaulis, ilgametis fakulteto dekanas, taip pat buvo nepartinis, kaip ir dauguma dėsytųjų. Dėl to dažnai valdžios buvo kritikuojamas už apolitiškumą.

Pokario metais KGB dėmesys nuolat buvo skiriamas vaistinėms, nes partizanams buvo reikalingi vaistai ir tvarsliava. Už partizanų rėmimą buvo suimtas ir nuteistas Alsėdžių vaistininkas J. Adomėnas, Baisogalos vaistininkas P. Bložė, farmacininkė G. Eidimienė ir kiti.

Chruščiovui pradėjus Sovietų Sąjungoje reformas, tremtiniais ir kalininiais buvo leidžiama sugrįžti namo, tačiau Lietuvoje jų niekas nelaukė, ir darba priimti nenorėdavo. Farmacijos sistema, kuriai vadovavo po karo grįžęs Lietuvos Rusijos lietuvis Jonas Eišvydis, buvo išimtis. Pats trejus metus kalėjęs Stalino lageriuose, jis priėmė ir darbą visus grįžtančius Lietuvon farmacininkus, o Rusijoje baigusiems aukštąsias ar vidurines farmacijos mokyklas apmokėdavo ir kelionės išlaidas. Jonas Eišvydis buvo labai šviesi asmenybė, Lietuvos patriotas. Jo vadovaujama Lietuvos farmacijos sistema buvo pavyzdys visai Sovietų Sąjungai.

Baigę farmacijos fakultetą, provizoriai sėkmingai darbuojasi ne tik vaistinėse, vaistų sandėliuose, analitinėse laboratorijose, vaistų pramonės įmonėse, bet ir įvairių kitų ūkio sėkų laboratorijose, gydymo įstaigose, botanikinio soduose, dirba pedagoginį darbą. Daug provizorių mokslininkų įvairiose mokslo srityse, beveik šimtas jų yra apgynę

SKELBIMAI

ELEKTROS [VEDIMAI] – PATAISYMAI
Turiu Čikagos miesto leidimą. Dirbu užmiesty. Dirbu greitai, garantuoti ir sąžiningai.
773-779-3313
KLAUDIJUS PUMPUTIS

AUTOMOBILIJO, NAMŲ, SVEIKATOS, IR GYVYBĖS DRAUDIMAS.
Agentas Frank Zapolis ir Off. Mgr. Auksė S. Kane kalba lietuviškai.
FRANK ZAPOLIS
3208 1/2 West 95th Street
Tel. (708) 424-8854
(773) 581-8854

TAISOME SKALBIMO MAŠINAS, ŠALDYTUUVUS, ŠILDYMO SISTEMAS, VIRYKLAS, ORO VESINTUVUS. H.DECKYUS
TEL. 773-585-6624

Reikalinga moteris valymo darbams pietiniuose priemiesčiuose.
Tel. 708-903-8597.

Skubiai išnuomojamas 2 mieg. butas Hickory Hills, IL.
Tel. 708-728-0208.

Moteris ieško darbo. Gali prižiūrėti senelius arba vaikus lietuvių arba amerikiečių šeimose. Gali gyventi kartu. Turi vairavimo teises. Tel. 773-465-3313.

Šeima, vyras ir žmona, ieško darbo prižiūrėti senyvo amžiaus žmones ir padėti namų ruošoje. Gali gyventi kartu. Geros rekomendacijos. Tel. 773-528-9463 arba 708-652-7897.

JANITORS
Positions now available at O'Hare airport. Full time positions 1st, 2nd and 3rd available. Will train. Apply in person, Scrub, Inc. 5251 N. Milwaukee Ave., Chicago, IL 60630 or call 773-286-5115.

GREIT PARDUODA

RE/MAX REALTORS
off. (773) 586-5959
home (708) 425-7160
pager (708) 886-4919

RIMAS L. STANKUS

- Greitas ir sąžiningas pataravimas
- Nuosavybių įkainavimas veltui
- Perkame ir parduodame namus
- Pensininkams nuolaida

KMIECIK REALTORS
Century 21
7922 S. Pulaski Rd.
4365 S. Archer Ave.

DANUTĖ MAYER 773-284-1900

Jei norite parduoti ar pirkti namus kreipkitės į Danutę Mayer. Ji profesionaliai, sąžiningai ir asmeniškai pataravims. Įkainavimas veltui.

Jeigu senatvėje ar negalioje jūs norite globos ne senelių namuose, bet jaukioje šeimyninėje lietuviškoje aplinkoje, turėti atskirą kambarį, lietuvišką maistą, lietuvišką spaudą ir knygas, sutaupyti sunkiai uždirbtus dolerius, skambinkite Apoloniui, tel. 708-387-2067 ir pasitarkite.

Perkate automobilį? Turite kredito problemų? Nėra kredito istorijos? Pirmas automobilis? Neilgai naujame darbe? Ką tik atvykai į JAV? **Ne problema!** Žemos automobilių kainos! Maži mėnesiniai mokesčiai! Nėra pradinio mokesčio! Galėsite sėdėti už vairo šlandien! (630) 207 2748

Vienišam senukui galiu padėti namų ruošoje. Galiu gyventi kartu. Vairuoju automobilį. Tel. 773-869-9668.

mokslines disertacijas ir turi mokslinius laipsnius. Savo vaagą mokslo dirvoje varo mokslininkai — habilituoti m. daktarai, profesorai V. Brasiūnas, A. Gendrolis, V. Janulis, D. Mikalauskaitė, R. Savickas, A. Stankevičius, A. Pauliukonis, R. Tarasevičius, A. Toleikis, P. Vainauskas. Daug Lietuvos mokslui nuveikė dr. E. Šimkūnaitė, doc. J. Arnastauskas, doc. D. Baranauskaitė, doc. A. Gabrėnas, dr. S. Gudanavičius, doc. E. Kanopka, doc. V. Vitkus, dr. A. Morkūnas, dr. A. Seibutis, deja, jų visų jau nebėra gyvųjų tarpe. Didžiulį indėlį į Lietuvos farmacijos istoriją įnešė Lietuvos medicinos ir farmacijos muziejaus Kaune įkūrėjas, 1997 m. m. miręs, doc. Alfonsas Kaikaris.

Amžinu miegu Himalajų sniegyuose miega garbingas Lietuvos sūnus, alpinistas, provizorius Dainius Makauskas, svajojęs pirmas Himalajų viršukalnę iškelti Lietuvos vėliavą. 1990 m. spalio 31 d. su amerikiečiu Carl Bohler ir nepalietu šerpu Nuru jis įkėlė į vieną aukščiausių Himalajų viršūnių. Dhaulagiri, 8222 m aukščio, čia išsikleidė Lietuvos trispalvė. Su ja D. Makauską amerikietis nuotografavo. Deja, susižeidęs koją, Dainius nusileisti negalėjo. Draugams liepė jį palikti ir gelbėti, nes žoti galėjo visi.

Orientalistų tarpe Europoje gerai žinomas provizorius Donatas Liudvikas Butkus. 1962 m. baigęs Kauno medicinos instituto farmacijos fakultetą trejus metus dirbo Buriatijoje — Mongolijoje, studijavo tibetiečių kalbą Leningrado universiteto Rytų fakultete, studijavo Rytų mediciną, tibetiečių tekstus. Jo veikla labai domėjosi KGB, konfiskavo jo paruoštą indų ir Tibeto medi-

cinios bibliografiją, neužbaigtą disertaciją „Tibeto medicinos gydymo priemonės ir receptūra“, straipsnius, originalią Rytų medicinos biblioteką ir meno kolekciją, kurių vėliau D. Butkui atgauti nepavyko. 1992 m. Londone buvo išleistas „Tibetan Medical Paintings Illustrations to the „Blue Beryl“ treatise of Sangye Gyamtso (1653-1705), kurio redakcinėje kolegijoje dalyvavo D. Butkus, nustatydamas vaistines žaliavas. 1997 m. Nepale jis domėjosi ligų diagnostika ir gydymu, ten būdamas, skaitė medicinos kongrese pranešimą. Dirbo Londone, Paryžiaus orientalistikos bibliotekose ir institutuose.

Skubėdamas laikas iš žmonių atminties ištrina įvykius, vietas, žmonių pavardes. Daug kas jau nuėjo užmarštin, nes nebuvo užrašyta knygose, kituose dokumentuose. Norėdama nors iš dalies išsaugoti atečiai žinias apie Lietuvos farmacininkų indėlį į Lietuvos farmaciją, kultūrą ir politiką, UAB „Farmeka“ šių metų pradžioje išleido knygą „Lietuvos farmacija I tomas. Žymiausi Lietuvos farmacininkai“. Knygos sudarytojai — provizorė, soc. m. dr. Regina Žukienė ir provizorius Anatolijus Kostiukevičius — pateikė 180 farmacininkų biografijas ir fotonuotraukas, per šių žmonių gyvenimo aprašymą norėdami parodyti visą farmacijos vystymąsi Lietuvoje nuo 1800 metų iki mūsų dienų. Knyga visuomenei buvo pristatyta š.m. kovo 6 d. ir susilaukė teigiamų įvertinimų.

Ši knyga tai atminimo paminklas mirusiems, žuvusiems ir kentėjusiems dėl Lietuvos farmacininkams ir pagarbos ženklas gyviesiems.

PERIODIKOS KRYPTYS LIETUVOJE

Žurnalas „Psichologija tau“ (Nr. 3) surengė televizijos programų tyrimą, siekdamas atskleisti, kas rodoma per įvairius Lietuvos televizijos kanalus. Straipsnį pavadino: „Kuo mus šeria Lietuvos televizija?“ Štai tyrimo metu suskaičiuota, kiek per dieną filmuose parodoma žmogžudysčių ir pan. O mąstantis žmogus ir be specialių tyrimų mato, kokį purvą pila televizija, kaip formuoja žmonių mąstymą, sąmonę. Kokia paklausa, tokia ir pasiūla. O gal yra ir kitokia paklausa, bet į tuos poreikius nėra tinkamai atsižvelgiama.

Ne mažiau verta aptarti ir lietuviškos pasaulietinės periodikos padėtį. Kuo ji mases peni?

Per šį dešimtmetį pasaulietinė periodika ištobulėjo, išsiplėtė jos apimtis. Laikraščiai tapo spalvoti, įvairių pakraipų žurnalai konkuruoja tarpusavy. Pasaulietinės spaudos tiražai milžiniški. Daug kur leidžiama po kelis rajoninius laikraščius. Sovietmečiu ėjusi vienintelė „Tiesa“ šiandien pakeitė pliuralistinio mąstymo spaudiniais. Atsirado daug „tieselių“, tokių „tieselių“, kurių pageidauja pramogų ir malonumų ištroškusi liaudis. Šiandien netikima objektyvia tiesa, kuri saistytų visus.

Skambus dienraščio „Lietuvos rytas“ klipas šaukia, kad šiame laikraštyje — „visos jūsų mintys“. Tokia spauda visuomenėje teigiamą vertybių neformuoja, ji pataikauja jai vėrdan pinigų. Tuo pataikavimu spauda pateisina neteisą žmonių mąstymą, gyvenimo būdą, taip ji dar labiau paskatindama. Spauda tarsi sako visuomenei: nieko tokio, jei šniauriai ir mane, kad, pavyzdžiui, neištikimybė nėra norma; dabar — suprask, visiems taip būna, tai natūralu.

Laikraščiai vyrams

Savo tematika labai skiriasi laikraščiai ir žurnalai. Laikraščiuose vyrauja politika, intrigos, konfliktai, žudynės, nelaimingi atsitikimai. Žodžiu, kas žiauriau ir grubiau. Laikraščius daugiausia skaito vyrai. Jie pilno to žiaurumo ir grubumo, taip tarsi siekiama atitikti vaizduojamų vyrų įvaizdį, tariamą vyrišką psichologiją, kad tikri vyrai — tai karjeristai, grubūs, neturintys švelnumo.

Stebėtinai bulvarinio laikraščio „Akistata“ populiarumas. Prieš kurį laiką šio leidinio tiražas siekė beveik 100,000. Paskutiniu metu jis eina 71,000 tiražu. Ir tai labai daug. Tenka nustepti, kad šiuos kriminalus mėgsta skaityti ne tik vyrai, bet ir moterys. Ir kuo „Akistata“ šeria žmones? Šiandien dar kartą perverčiau „Akistatą“. Vien po laikraščio pavadinimu esantis šūkis daug pasako: „Jei gali atsitikti kas nors bloga — būtinai atsitiks“. Tik visiškai praradę sveiką nuovoką, gyvenimo jausmą žmonės gali skaityti tokią spaudą.

Lietuvos dienraščiai nelabai teatsilieka nuo „Akistatos“ kraupybės, tik jų pateikalai daug įvairesni. Daugiau prieskonių, padažų, pagardinančių patiekalą, pavyzdžiui, aktorių ir kitų pasaulio garsenybių sekso nuotykiai, neištikimybės, skyrybos ir kitokios visko pertekusių pasaulio stabukų istorijos.

O tiražai — šimtatūkstantiniai. „Lietuvos rytas“ kasdien išsina kokių 63,000, o šeštadienį — 220,000 tiražu. „Respublika“ eilinę dieną — 46,000, o šeštadienį — 55,000 tiražu. „Lietuvos rytas“, „Res-

publika“ — pirmąja, dešimčių tūkstančių tiražais ir kiti jų pėdomis eina.

Spauda labai skatina šių laikų idealą — karjeros siekimą. Dėl to paminamos visos kitos vertybės. Kitas pasaulio stabukas — sportas. Šiandieniniam aistringam sportui, beje, nebetinka posakis „Sportas — sveikata“. Sportininkai, vaikydamiesi rekordų, dažnai gyvena daug nesveikesnį gyvenimo būdą nei paprasti žmonės. Sporto puslapių spaudoje užima daug vietos ir pritraukia skaitytojų dėmesį.

Moterų žurnalai

Ypač paskutiniaisiais metais atsirado daug spaudinių moterims. Sovietmečiu ėjo vienintelė „Tarybinė moteris“. Dabar šalia vakarietiško stiliaus „Moters“ rikiuojasi kiti: „Ieva“, „Laima“, „Ji“, jaunuolėms skirtas žurnalas „Panelė“ bei daugybė kitų. Jų tiražai: „Moters“, „Laima“, „Panelė“ eina 50,000 tiražu, „Ji“ — 34,000, „Vyras ir moteris“ — 22,000. Žurnalų viršeliuose mirgėte mirga merginų nuotraukos. Jos tarsi lėlės, gerai nudažytos ir ipakuotos prekės. Bet toks šiandien įvaizdis, taip suprantamas grožis. Tokį ji pristato spauda, su tokiais taikstosi ir to siekia skaitytojai, visuomenė. O žmogaus vidus?

Apie vidų, išgyvenimus, jausmus kalba spalvotų spaudinių vidus, turinys. Daug destruktivių išgyvenimų. Bet masinės kultūros ir didelių tiražų spaudiniai tai paverčia norma. Vis labiau spauda skatina egoizmą, individualizmą ir susvetimėjimą. Malonumo, kaip didžiausios gyvenimo vertybės, propagavimas aiškiai matomas. Yra netgi toks žurnalas — „Malonumas“. Štai 1999 metų 5-ame „Malonumo“ numeryje viename straipsnyje klausama: „Kodėl vyrai būna neištikimi?“ Kitas straipsnelis „Kaip neišsuduoti“ pataria neištikimoms moterims: „Linkime jums laimingo šeimyninio gyvenimo, tačiau jei esate neištikima...“

Ir, be abejo, daug vietos laikraščiuose bei žurnaluose užima lytinės problemos. Žmogaus erotiškumas — taip pat vienas iš malonumo šaltinių, tačiau šiandien spauda bei kita žiniasklaida šią sritį pateikia visai nesiedama su šeima. Apie nepageidaujamas pasekmes, prigimties normas stengiamasi kalbėti kuo mažiau.

Trūksta gėrį ir tiesa ginančios spaudos

Lietuvoje, atgavus žodžio laisvę, buvo tikėtasi, kad susikurs kilni, garbinga ir gražias bei teisingas vertybes formuojanti žiniasklaida. Tačiau dabar kai kam tenka nusivilti, matant ją visai kitokią nei norėtusi. Atrodo, kad ji nepaiso jokių etikos normų. Žiniasklaidos vystymąsi iš esmės skatina pinigų siekimas, o ne noras skleisti gėrį, tiesą ir grožį.

Kultūrinių ir tikėjimą skelbiančių leidinių tiražai Sąjūdžio metais buvo dideli, bet pritrūko toliaregiškumo. Buvo gyvenama tik šia diena arba, — kas dar blogiau, — prisiminimais ir praeitimi. Tinkamai neįvertinta realybė.

Ne viskas tik neigiamas

Jokių būdu šiandieninės spaudos negalima vertinti tik neigiamai. Iš tiesų juk negalima nematyti jos profesionalumo, tobulėjimo, informacijos pristatymo įvairumo ir įdomumo, išradingumo ir kūrybingumo. To reikia nuolankiai ir

SPAUDOS TEMATIKOS KLAUSIMU

Sklinda užsienio lietuvių spaudos skundai, kad mažėja prenumeratorių skaičius, tai leidėjai ir redaktoriai susiduria su problemomis, todėl verta realistiškai panagrinėti skaitytojų mažėjimo priežastis. Juk nesumažėjo užsienio lietuvių skaičius, nesmuko jų finansinis pajėgumas, o ir naujai atvykusių banga jau rodosi su renginiais, koncertais, gegužinėmis, bet jų tik maža dalis domisi lietuviška spauda, nes ne visi pajėgia susimokėti prenumeratas. Kodėl išgyvena krizę mūsų kadaise labai populiarų ir plačiai skaitomą spaudą?

Stebėdama savo draugų skaitytojų ir mano priaugančios šeimos nuotaikas, susidariau įspūdį, kad jokiai kartai nebeliko daug ko įdomaus ir patrauklaus pasiskaityti. Po pirmuose puslapiuose teikiama Lietuvos politinių žinių, kas yra įdomu ir reikalinga, spausdinamas prisiminimų srautas, kuris yra įdomus tik juos rašantiems. Per daug skęstama praeityje ir per daug rašoma apie kaimą, nors didžioji dauguma iš Lietuvos pabėgusių asmenų yra ar buvo aukštuosius mokslus išėję profesionalai, daktarai, mokytojai, inžinieriai, o tikrų „kaimo žmonių“ lyg ir nebūta. Kaimas didmiestyje gyvenančiam užsienio lietuviui yra neįdomus ir nepatrauklus, o priaugančios kartos, iš tėvų ir lituanistinių mokyklų bei jaunimo organizacijų pažįsta Lietuvą su inteligentija, rašy-

tojais, poetais, kompozitoriais. Prisiminimuose beveik niekada neminimos Lietuvos mokslo institucijos, kaip aukšto lygio gimnazijos, universitetai, akademijos, institutai, išaukštinę profesionalų ir intelektualų kartas. Miestai pašižymėjo kultūriniais renginiais, teatrais, koncertais, meno parodomis, muziejais. Kauno valstybinėje operoje dainavo pasaulinio garso solistai, o mūsų genialusis Kipras Petrauskas gastroliavo ir Europoje, ir Amerikoje. Vertėtų paminėti vieną nepaprastą įvykį, visame kultūringame pasaulyje išgarsinusį mūsų kalbą. Neatsimenu, kuriais metais Vienoje vyko tarptautinis operų konkursas, kurio tikslas buvo atrinkti operoms tinkamiausią ir skambiausią kalbą. Dalyvavusių tautų operų solistai privalejo dainuoti tas pačias arijas savo gimtosios kalbose. Aišku, kad pirmą vietą laimėjo italų kalba, o antrą vietą... lietuvių. Prisimenu savo tėvelių džiaugsmingą diskusijas, nors buvau dar maža mergaitė. Ar tai ne dėmesio vertas laimėjimas?

Užsienio lietuvių kartos prišaukimo profesionalus, tai ir visuomeninėje, ir jaunimo organizacijų bei lituanistinių mokyklų veikloje randame jau čia gimusius ir brendusius profesionalus bei doktorantus, kurie nenutolo nuo lietuviško kamieno, bet retai susidomi lietuviška spauda. Vienaime leidinyje radau pranešimą,

kad skelbiamas „kaimo istorijos konkursas“. Jokia tauta nesididžiuoja savo kaimais, jų negarbina, į juos žiūri kaip į kūno maisto tiekėjus, lygiai kaip rašant apie viduramžių riterius ar senovės didvyrius negarbinami jų ginklanešiai ar ginklų gamintojai.

Kadaise atkarpose buvo spausdinami romanai, novelės, feljetonai ir dingo juoko, sveikatos bei teisiųjų patarimų ir kiti eiliniai skaitytojų įdomūs ir naudingi skyreliai. Juos išstumė prisiminimai, ilgi nekrologai, paminklų istorijos ir daugelis straipsnių, nieko bendra neturinčių su mūsų dabarties problemomis ar aplinka... Naujų kartų gyvenimas lieka šešėlyje, nors retais atvejais minimas universitetų baigęs jaunuolis, o vienoje „Draugo“ laidoje buvo patalpintos lietuvių abiturientų nuotraukos. Gyvenamo krašto aktualijos privalo rasti vietos mūsų spaudoje, nes jos liečia mus visus ir moraliskai, ir finansiškai. Ohio valstijoje tėvai jaučiasi nuskriausti, federalinio teismo teisėjai išleidus potvarkį, kad iki šiol tėvams, sunciantiems savo vaikus į privačias mokyklas, įteikiami mokslapinių lėšų, tai nebūsią išduodami, nes tai prieštarauja konstitucijai, kurioje yra nusakoma, kad valstybė turi būti atskirta nuo religijos, o dauguma privačių mokyklų yra religinio pobūdžio. Ta tema yra karštai diskutuojama vietinėje spaudoje ir televizijoje, daugumai piliečių pareiškus savo nepasitenkinimą. Lietuvių vaikų dauguma lanko privačias katalikiškas mokyklas, tai ir jie nukentės, jei tas potvarkis nebūs atšauktas. Tai tik vienas iš daugelio įvykių, apie kuriuos turi informuoti mūsų spauda. Taip pat negalima ignoruoti viešųjų mokyklų moralinio nuosmukio bei pavojaus, kai mokiniai šauda mokytojus ir draugus. Be to, žiniasklaida išpėja vartotojus apie išrinktos atšaukiamos produktus, kaip žalingus maisto gaminius, nesaugias automobilio sėdynes vaikams, ir dar daugelį kitų prekių. Spaudos uždavinys yra informuoti, patarti ir taip pat suteikti malonumą, įterpiant ką nors įdomaus laisvalaikio pasiskaitymui.

Aurelija M. Balašaitienė

DRAUGAS, 1999 m. rugsėjo 23 d., ketvirtadienis

5

LIETUVOS VEIDAS

Atkelta iš 3 psl.

Papūtus laisvės vėjui, spaudoje ir žiniasklaidoje tuojau atsirado purvasklaida, kuri vis augo be jokios kontrolės ir priežiūros. Sunku įvertinti, kiek ji pakenkė žmonių doriai bei dvasingumui, o per tai ir Lietuvos ūkiui, ekonomikai, rinkimams ir t.t. Jei bent pusė Lietuvos būtų buvusi senosios Lietuvos savanorių dvasios, Lietuva nebūtų taip susmukusi.

Šiuo metu Lietuvoje yra leidžiama 17 katalikiškos pakraipos periodinių leidinių. Tiksliai, kaip nekeista, juo leidinys katalikiškesnis, tuo labiau patiria finansinius sunkumus. Lietuvos katalikų laikraščio „XXI amžius“ vyr. redaktorius Edvardas Šiugžda tvirtina, kad be išieivijos pagalbos ir laikraščio nebūtų.

Žiniasklaida ir spaudai kontroliuoti buvo sudaryta žurnalistų ir leidėjų etikos komisija, kuri, žiūrėdama savųjų interesų, purvasklaidos nekontroliavo. Tiksliai šias metais, po daugelio protestų, buvo įsteigta Informavimo saugos inspekcija. Jeigu Seimas priims visuomenės informavi-

mo įstatymų papildymų projektą, turėtų būti tautos demoralizavimas sustabdytas. Tuomet Informavimo saugos inspekcija galės kontroliuoti ar „viešosios informacijos srityje nepažeidžiami įstatymai, saugantys žmogaus sveikatą, garbę, orumą, dorovę... ir draudžiantys nusikalstamus veiksmus tautinės, religinės arba socialinės neapykantos bei diskriminacijos kursty- mą...“

Iš kur Lietuvoje eina dvasin-gumas ir dora: ar iš „viršaus“, ar iš „apacios“, ar iš valdžios, ar iš tautos? Ne tauta, o valdžia anais metais norėjo išstumti tikybės dėstymą į fakultatyvą, dar iki šiol į mokyklas neįvestas tautinis auklėjimas. Ne, tauta nėra mirusi! Visi geros valios žmonės pasinaudoja laisvės dovana ir, nebudami jokių trukumų bei sunkumų, eina pirmyn, kurdami tiek žemišką, tiek dvasinį gyvenimą.

Per visas minėtas ir nesu-minėtas priemones dvasingumas ir moralė, kaip geroji sekla, jau sėjama, ji auga ir tarpsta. Tiksliai ryškių vaisių po 10 metų dar nematyti.

KETURIOLIKOS METŲ MIRTIES SUKAKTIS

„Dangaus auksinių rāmų,
Valdove Visagali,
Palaimink mūsų Mamą!“

A. † A.
**ANTANINA
ERCIŪTĖ
KAŠIENĖ**

Šv. Mišios bus aukojamos 1999 m. rugsėjo 26 d., sekmadienį, 12:15 val. Švč. M. Marijos Gimimo parapijos bažnyčioje.

Prašome visus draugus, pažįstamus ir gimines prisiminti a. a. Antaniną savo mintyse ir maldoje.

Nuliūdę: vyras Petras, dukterys Irena ir Laimutė, žentai Dino ir Rimas bei anūakai Mark, Kristina, Lisa ir Aleksiukas.

STAR ALLIANCE

It makes a world of difference when you fly SAS to Lithuania.

No one makes round-trip travel to Lithuania easier and more convenient than SAS. From Chicago, we offer daily service to Vilnius with just one hassle-free connection through Stockholm. Our 4:30 p.m. departure gives you a relaxed morning arrival for business or pleasure. When you're ready to return, you'll enjoy same-day travel back to Chicago through our Copenhagen

hub. And whether you fly Business Class or Economy Class, you can be sure our service will be world-class, and will allow you to arrive rested and refreshed — all for a reasonable fare. Find out what a world of difference SAS can make for your next trip. Just call your Travel Agent or SAS at 1-800-221-2350. For more information and special offers, visit our website at www.flysas.com.

Flight #	From	To	Departure Time	Arrival Time
SK 946	Chicago	Stockholm	4:30 pm	7:40 am +1
SK 744	Stockholm	Vilnius	9:20 am +1	10:50 am +1
SK 743	Vilnius	Copenhagen	12:45 pm	2:15 pm
SK 943	Copenhagen	Chicago	3:40 pm	5:40 pm

SAS
Scandinavian Airlines

ČIKAGOJE IR APYLINKĖSE

RANKA RANKA PLAUNA...

Skaitome pranešimus, kvietimus, prašymus atvykti, gausiai dalyvauti, paremti... Tai vis mūsų organizacijų, sambūrių, sąjungų ir kitų veiklos vienetų žinutės „Draugo“ puslapiuose. Pradėjo repeticijas „Dainava“, Lietuvių operos choras, gyvai repetuoja tautinių šokių šokėjai, nes jų minityse jau dunkso būsimoji tautinių šokių šventė, pagyvėjo veikla skautų, ateitininkų organizacijose, vėl renkami į susirinkimus, sueigas ir kitas mūsų tautiečių jaunimas, vidurinioji karta, senimas... O tu renginių, renginių! Kas savaitę po kelis ir į visus vis kviečiami! Jų rengėjai maloniai prašo, kad „Draugas“ paskelbtų, pagarsintų (būtinai nemokamai, būtinai po kelis kartus), nes tai pats tikriausias būdas sukviesti publiką.

Sunku ir įsivaizduoti, kaip visas tas veiklos vežimas riedėtų, jei nebūtų „Draugo“? Tačiau yra ir kita medalio pusė – tiesiai pagal lietuvišką patarlę, kad „ranka ranką plauna“. Kai „Draugas“ ruošia didžiulius renginius, būtų ne tik krikščioniška, bet ir patiems naudinga, jei visi tie, kurie pasinaudoja dienraščio puslapiais, pasistengtų tuose renginiuose dalyvauti ir bent taip parodyti savo dėkingumą.

„Draugas“ skelbia ir skelbia, kad šįmet šventica 90 metų sukaktį, kuri bus paminėta trimis renginiais – po vieną kiekvienam gyvavimo trisdešimtmečiui. Pirmasis

Norite išsinuomoti butą? Skatinkite „Draugo“ skelbimus! Prenumeruokite „Draugą“. Visi JAV gyvenantys lietuviai, kurie dar niekada nebuvo užsisakę šio vienintelio užsienio lietuvių dienraščio, laikraštį užsisakyti gali pigiai, tik 65 dol. Ši nuolaida galios tik ribotą laiką, taigi skubėkite!

Tradicinė metinė jūros skautų ir skaučių „Puota jūros dugne“ ruošiamą šeštadienį, spalio 23 d., Pasaulio lietuvių centro Lietuvių fondo salėje. Puotą pradėsime 6:30 v.v. draugišku pabendravimu ir pasivaišinimu; 7:30 v.v. bus patiekta karšta vakarienė. 9 v.v. – šokiai. Šis vakaras yra vienas mėgiamiausių Čikagoje ir apylinkėse. Visi kviečiami. Prašoma užsitikrinti vietas apie jūsų dalyvavimą iš anksto pranešant tel. 630-964-9120.

Algirdas Brazis išplatino 4 stalų bilietus į „Draugo“ suaktuvinį pokylį. Jis kasmet pasidarbuoja „Draugo“ naudai ir išplatina daug bilietų. Esame labai dėkingi. A. Brazis sakė, kad pokylyje dalyvaus ir Lietuvos Vyčių pirm. Robert Martin. Lauksime!

Lietuvos Vyčių 75 metų suaktuvinių puotos rengimo komitetas. Pirmoje eilėje iš kairės: Julie Zakarka, pirminkė; Ed Deksnis, Lietuvos Vyčių 112 kuopos Čikagoje pirminkas; Mickey Petrošius, Estelle Rogers. Antroje eilėje: Aldona Brazis, Al Mockus, Mary Banky, Vince Petrošius, Gerrie Chaplin, Paul Binkis, Susan Binkis ir Maria Deksnis. Komitetui priklauso ir Dutkie Adamenas.

renginys jau įvyko rugpjūčio mėn. Tai buvo smagi ir gausi svečiais vasaros šventė gamtoje. Antrasis – ši sekmadienį. Prasidedantis 10:30 val. r. padėkos Mišiomis Šv. M. Marijos Gimimo parapijos bažnyčioje Marquette Parke, tęsiasi 4 val. p.p. Martinique pokylių salėje. Trečiasis – šaunus koncertas, kurio programą atliks trys geriausi užsienio lietuvių chorai.

Kadangi koncertas dar beveik už dviejų mėnesių, pakalbėkime apie pokylį. Daug organizacijų tą sekmadienį atsisakė savo renginių arba juos nukėlė į kitą datą, kad „nepakištų kojos“ „Draugo“ gimtadienio šventei. Deja, ne visos, bet tiek to. Tik gaila, kad daug ir nemato reikalo „plauti rankas, kuri joms rankas plauna“. O jeigu „Draugas“ taip pradėtų „sąskaitas suvedinėti“, kai reikės garsinti tų žmonių renginius? Žinoma, mes to nedarysime, nes „Draugas“ yra krikščioniškas laikraštis ne tik žodžiais, bet ir savo dvasia.

Dar kartą kviečiame: bilietų yra – tiek pavienių, tiek dar stalų. Skambinkite į „Draugo“ administraciją, užsakykite, ateikite. Atvykite į padėkos Mišias, nes tai svarbi šios garbingos šventės dalis. Dekojame visiems, kurie jau prisidėjo dalyvauti, užsisakė ir užsimokėjo už bilietus; kviečiame ir atsiliekančius – pasiryžkite, jau pats laikas. Iki pasimatymo!

D.B.

Čikagos lietuviai minės Lietuvos himno autorius 100 metų mirties metines. Akademine paskaita „Vincas Kudirkas – poezija, proza, publicistika“ skaitys docentė iš Lietuvos dr. Irena Slavinskaitė. Aktorė Virginija Kochanskaitė, – dailiojo žodžio menininkė, ir pianistas Rokas Zubovas atliks meninę dalį. Visuomenė prašoma užsisaityti vietas spalio 3 d., sekmadienio renginiui. Minėjimas vyks Jaunimo centre.

LFK „Lituanica“ vyrų komanda ši sekmadienį, rugsėjo 26 d., 3 val. p.p. savo aikštėje, Lemonte, rungtyniaus prieš „Spartos“ futbolininkus. Šis priešininkas yra gana kietas riešutas ir „Lituanica“ teks gerokai pakovoti. Tikimasi įtemptų ir įdomių rungtynių. Savų stebėtojų gausus dalyvavimas yra didelis paskatinimas laimėjimui. Tad atsilankydami prisidėsite prie jų pergalės siekimo pastangų.

Ar jau esate gražinė bilietų laimėtoja šaknelė? Laimėjimų traukimas vyks jau ši sekmadienį Martinique pokylių salėje, tad paskubėkite! Beliko tik kelios dienos!

Pal. Jurgio Matulaičio misija spalio 10 d. 12 val. Pasaulio lietuvių centro didžiojoje salėje ruošia pietus. Gautos lėšos padėtų įsigyti naujus vargonus. Pietums ruošti sudarytas komitetas: Irena Kazlauskienė (pirminkė), Vanda Gvildienė, Raminta Marchienė, Zita Dapkienė, Birutė Navickienė, Ona Abromaitienė, Irena Galinienė, Bronė Nainienė. Reikia užsisakyti stalus ir vietas. Skambinkite Vandai Gvildienei tel. 630-271-9136 arba Irenai Kazlauskienėi tel. 630-257-8346. Bilietus galite įsigyti kiekvieną sekmadienį prieš šv. Mišias prie bažnyčios. Kviečiame dalyvauti pietuose ir tuo prisidėti prie naujų vargonų įsigijimo.

Atgaivinkime „Draugo“ Bažnyčios ir Sveikatos skyrius! Nuo rugpjūčio mėn. šie skyriai turi naują redaktore – Eglę Paulikienę, buvusią Maironio lit. mokyklos tikybos mokytoją ir medicinos seselę. Nesivaržykite ir drąsiai siųskite žinutes, straipsnius, pagėidavimus arba skambinkite į „Draugą“. Pasitarsime.

Algimanto Barnišio orkestras linksmis „Draugo“ puotos dalyvius ši sekmadienį iškilmingoje Martinique pokylių salėje. Dar galite užsisaityti vietas ir net viso stalo bilietus mūsų administracijoje darbo valandomis.

„Margutis II“ spalio 17 d., sekmadienį, 3 val. p.p. rengia neeilinį koncertą, kurį atliks mišrus choras „Kamertonas“ iš Kauno. „Kamertonas“ koncertai prasidės spalio 8 d. New York, po to choras keliaus į Hartfordą spalio 10 d., į Putnamą spalio 13 d., į Clevelandą spalio 15 d., į Detroitą spalio 16 d., į Čikagą spalio 17 d., į Philadelphiają spalio 23 d. ir paskutinis koncertas Baltimorėje vyks spalio 24 d. Į „Margutis II“ ruošiamą koncertą bilietus prašoma įsigyti „Seklyčioje“.

„Lituanicos“ skautų tunte 50 metų veiklos jubiliejus bus paminėtas iškilmingame pokylyje š.m. spalio 2 d. vykšiančiame Willowbrook pokylių salėje, Willow Springs, IL. Visi dabartiniai ir bet kada „Lituanicos“ tunte skautavę broliai, tėvai, rėmėjai ir svečiai kviečiami kartu švęsti šią neeilinę sukaktį. Rengėjams labai svarbu žinoti dalyvių skaičių todėl prašome apie jūsų dalyvavimą nedelsiant pranešti tuntininkui, tel. 708-839-4438. Visi kviečiami ir laukiami.

LFK „Lituanica“ veteranai ši šeštadienį, rugsėjo 25 d., 4 val. p.p. taip pat savoje aikštėje, Lemonte, kovos prieš gana aršius „Schwabens“ futbolininkus. Čia mūsiškiams taip pat reikės išvermės ir laimės, kad kamuolys kristų į priešininko vartus. Visi futbolininkai kviečiami atsilankyti ir stebint įtemptų rungtynių įdomiai praleisti šio rudens pirmojo šeštadienio saulėtą popietę.

Šiuo metu spausdinamas, gausiai iliustruotas suaktuvinis „Draugo“ leidinys, kurį nemokamai gaus visi svečiai, atvykę sekmadienį į 90-ties metų jubilėjaus šventę Martinique salėje.

Už vieną dolerį – du bilietai į Lietuvą! SAS oro linijų vadovybė „Draugui“ padovanojo du lėktuvo bilietus, kuriuos galima laimėti, už dolerį įsigijus laimėjimo bilietėlį, o jis bus traukiamas iškilmingo „Draugo“ pokylių metu rugsėjo 26 dieną Martinique pokylių salėje. Dar yra likę loterijos bilietėlių, kuriuos įsigyti galite mūsų administracijoje darbo valandomis.

„Draugo“ jubiliejinis koncertas, kurį atliks trys jungtiniai chorai – Čikagos „Dainava“, Clevelando „Exultate“ ir Toronto „Volunge“, įvyks lapkričio 28 d., sekmadienį, Mother McAuley aukštesniosios mokyklos auditorijoje (3737 W. 99th St., Chicago, IL).

„Draugas“ remia Lietuvių operą – Čikagos lietuvių opera remia „Draugą“! Operos nariai ir „Draugo“ suaktuvinių pokylių nusipirko net dviejų stalų bilietus. Ačiū!

JAV Lietuvių Bendruomenės XV tarybos trečioji sesija įvyks spalio 8-10 d. Sheraton Four Points viešbutyje (prie Gen. Mitchell International Airport, Milwaukee, WI). Visą informaciją apie šią tarybos sesiją galima gauti kreipiantis į V. P. Janusonis, P.O. Box 351/352, Dousman, WI 53118. Tel. darbo metu: 414-965-2064, telefaxu bet kuriuo metu: 414-965-4247.

Irena Degutienė, Lietuvos Respublikos Socialinės apsaugos ir darbo ministrė į JAV atvyksta š.m. lapkričio mėn. Ministrė dalyvaus konferencijoje „Dovana Lietuvai“, kuri vyks Arlingtone, Virginijos valstijoje, lapkričio 5-7 d. Konferencijoje ministrė nagrinės temą: „Kas veikia ir ko dar reikia?“ – kaip JAV lietuvių visuomenės pagalba yra palengvinusi Lietuvos žmogaus gyvenimą, kokios pagalbos dar Lietuvos žmogui reikia? Visą informaciją galima gauti atsiunčiant savo vardą, pavardę, adresą ir telefoną telefaxu 773-436-6909 arba elektroniniu paštu

ajbudrys@ameritech.net; arba skambinant telefonu 773-284-6786. Atsiliepus atsakovo žinias prašome įkalbėti aiškiai.

Rugsėjo 24 d., penktadienį, 7:30 val.v. Čiurlionio galerijoje pirmą kartą išvysite naujosios kartos meno kolekciją. Sužinosite parodų istoriją nuo Lietuvos nepriklausomybės iki šių dienų. Tai – trečioji ir paskutinė Čiurlionio galerijos ciklo „Žengiant į 2000 metus“ kolekcijos paroda. Atvykite! Paroda veiks Jaunimo centre (5600 S. Claremont Ave., Chicago, IL; tel. 773-778-7500).

Lietuvos Vyčiai savo 75 metų suaktuvinių progą sveikina Marquette Parko vyčių 112 kuopos narius, dėkoja jiems už darbą ir nuolatinę paramą. Per tuos metus kuopa atliko daug svarbių darbų lietuviškiems reikalams čia ir Lietuvoje. Nuosirdžiai kviečiame vius narius ir draugus į 75 metų jubilėjaus puotą, kuri įvyks spalio 9 d., šeštadienį. Pradedama šv. Mišiomis 5 val. vak., šv. M. Marijos Gimimo parapijos bažnyčioje. Po Mišių – 6 val. vak. – parapijos salėje bus pietūs, programa ir šokiai. Būtinai reikia užsisaityti vietą, skambinant Estelle Rogers 708-425-6003 arba Mary Banky 708-499-4231. Yra nedaug vietų likę, tad paskubėkite.

PASKAITA APIE NUOSTABŲJĮ PAŽAISLĮ

Algis Liepinaitis.

I rugsėjo 15 d., trečiadienio, vyresniųjų lietuvių popietę „Seklyčioje“ susirinko gausus būrys tautiečių, kad pasiklaustų inž. Algio Liepinaitis pasakaitos apie Pažaislį. Buvo labai įdomu išgirsti, kiek daug net vienas pasižinęs žmogus gali nuveikti, norėdamas pasiekti savo užsibrėžtą tikslą. A. Liepinaitis 1995 m. vasarą pirmą kartą po 50 metų apsilankė Lietuvoje, daug kur keliauvo po gimtąjį kraštą. Ypač jį sužavėjo Pažaislio vienuolyno architektūra savo XVII amžiaus baroko grakštumu. A. Liepinaitis labai nustebė, kad apie šį objektą vienuolyne nebuvo jokios informacijos nei lietuvių, nei užsienio kalbomis, nors Pažaislio buvęs kamaldulių vienuolynas yra vienas iš žymiausių baroko architektūros paminklų Baltijos krastuose. Jo įkūrėjas – Lietuvos kancleris Zigmantas Pacas raštu paprašė popiežiaus Aleksandro VII ir kamaldulių vyresnybės leisti Lietuvoje steigti kamaldulių vienuolyną ir jo viršininku paskirti lietuviškai mokantį tėvą Jeronimą. Leidimą gavo 1663 m. Vienuolynui Pacas davė Mons Pacis (Taikos Karalienės) vardą. Popiežius Aleksandras maldinėjimui didikui padovanojo Dievo Motinos paveikslą, pavadintą „Marija su Kūdikiu“, kuris dabar yra išgarsėjęs stebuklais.

A. Liepinaitis nutarė, kad apie Pažaislį būtina išleisti bent nedidelį lankstinuką lietuvių ir keliomis užsienio kalbomis. Jis kreipėsi į Šv. Kazimiero kongregaciją Čikagoje, kur jam daug padėjo seselė Margaret Petkavagė-Petkeviciūtė, SSC.

Istorikė Laima Šinkūnaitė parengė tekstą, ir 1996 m. leidinys pasirodė lietuvių kalba. Netrukus pats A. Liepinaitis ir jo žmona Lydija skyrė lėšų lankstinukui anglų kalba. 1998 m. Čikagoje surinkus apie 8,000 dol., lankstinukai buvo išleisti vokiečių, anglų, taip pat ir prancūzų, ispanų ir italų kalbomis. Jie visi spalvoti, su dešimčia vienuolyno išorės ir freskų nuotraukų. Lankstinukai puikiai supažindina svetimšalius turistus su Pažaisliu.

Prelegentas papasakojo apie nuostolius, kuriuos teko Pažaisliui patirti istorijos eigoje. Pirmas apiplėšimas įvyko, kai 1812 m. Napoleono armijos

daliniai, besitraukdami iš Rusijos, bažnyčioje laikė arklius. Nukentėjo altoriai, paveikslai, biblioteka. Archyvą išsivežė į Prancūziją. 1831 m. vienuolynas rusų buvo uždarytas, nes vienuoliai buvo apkaltinti, kad dalyvavo sukilime. Visus 12 vienuolių suėmė, ir 2 iš jų mirė kalėjime. 1832 m. caras Nikolajus I vienuolyną uždarė ir atidavė stačiatikiams. Iš vienuolyno išdo menkesnius daiktus rusai atidavė Kauno katalikų klebonui, bet brangiausius daiktus pasilaikė, pvz., auksinį perlais ir brangakmeniais papuoštą paties Zigmanto Paco dovanotą kieliką ir gausybę sidabrinių indų. Iš žvakidžių rusai vienuoliai liedinosi šaukštus ir šakutes. Nuo 1837-1840 m. buvo įvykdytas barbariškas vienuolyno perstatymas. Barokiniai altoriai sunaikinti, freskos perdažant suniokotos ir užtepotos. Nuo stogų buvo nuluota vario skarda ir panaudota varpų liejimui, o besiskverbianti drėgmė pradėjo naikinti sienas. 1861 m. pradėti griauti ermitoriumo nameliai (vienuolių būstinės), ir jų tiešliu tik 3. Rusų vienuoliai vykdė krašto rusinimo ir stačiatikimo politiką. 1915 m. vokiečių armijai artėjant prie Kauno, rusų vienuoliai pabėgo, išsiveždami vertingesnį inventorių (šventąjį paveikslą, brangenys) į Gruziją. Vokiečiai Pažaislyje įrengė karo ligoninę. Išplėšė visas metalines pastatų dalis, net nepaigailėjo paminklinių lentų. Per antrąją sovietų okupaciją (1948 m. - 1967 m.) vienuolynas buvo antrinai respublikos archyvai, senelių prieglauda ir psichiatrinė ligoninė. 1967 m. - 1992 m. vienuolynas buvo atiduotas M. K. Čiurlionio muziejui. Tada buvo pradėtas pastatų restauravimas, kuris iki šiol nebaigtas. 1992 m. Šv. Kazimiero seserys grįžo atgal į Pažaislį ir bando atstatyti ne tik vienuolyno ansamblį, bet ir žmonių moralę bei dvasingumą.

Šv. Kazimiero seserys veikia ir nepriklausomoje Lietuvoje. 1920 m. vyskupo P. Karevičiaus pakviesta, į Kauną iš JAV atvyko Motina Marija Kaupaitė su keturiomis seselėmis. Vyskupas ir Lietuvos vyriausybė kazimierietes apgyvendino Pažaislyje, buvusiam kamaldulių vienuolyne. Čia 1920 m. oficialiai įkurta Šv. Kazimiero seserų kongregacija. Lietuvos dvasininkų, valdžios ir JAV lietuvių dosnumo Pažaislis buvo gražiai atnaujintas ir tapo gausiai lankoma vieta. 1928 m. Pažaislin pargabentas Šv. Mergelės paveikslas, kuris karo metu buvo išvežtas į Rusiją. Motinos Marijos Kaupaitės 14 metų darbas ir pasiaukojimas buvo Lietuvos valdžios įvertintas. Ji buvo apdovanota Gedimino I laipsnio ordinu. Motina Marija Kaupaitė 1934 m. grįžo į Čikagą, kur ir mirė

1940 m. Dabar Lietuvoje yra 22 seselės kazimierietės. Kongregacijos ypatingasis tikslas yra Dievo ir artimo meilės darbai, vaikų katekizavimas, krikščioniškasis auklėjimas, ligonių ir senelių slaugymas, labdarė. Tėvų globos nepažinę vaikai čia suranda jaukius namus, čia sužino Dievo meilės tiesas, išmoksta poterių, prieina Pirmosios Komunijos. Čia visi, kas tik ieško, suranda pagūdą ir ramybę; alkanas pavaldinamas, vargšas aprenjamas. Kiekvienais metais Pažaislyje vyksta susitelkimo dienos, atvažiuoja ateitininkai, skautai, rekolekcijose dalyvauja klierikai, įvairių vienuolynų seserys (atvykusios iš užsienio ar Lietuvos), seimų centrai, jaunimo grupės.

Pažaislyje, deja, nėra didžiausios brangenybės, stebuklingojo Dievo Motinos paveikslo. Nuo 1948 m. paveikslas yra Kauno arkikatedroje. Seserys tvirtai tiki, kad paveikslas sugrįš į namus, tik būtinai reikia sutvarkyti šoninius altorius. Seserys viliasi, kad gal atsiras mecenatas, nes Lietuvos biudžetė šioms darbams pinigai nenumatyti. Seselės labai daug dirba su alkoholių vaikais, ir benamiais – gatvės vaikais. Ruošia jiems dvisavaitines stovyklas. Į Pažaislį taip pat savaitgaliais suvažiuoja po 10 autobusų su vaikais, kurie fiziškai ir dvasiškai atsigauna nuostabioje aplinkoje seselių globojami.

Matėme tris vaizdajuostes. Dviejose žavėjomes Pažaislio vaizdais ir seselių darbu bei žaidimais su vaikais. Trečioje žavėjomes Petro Bingelio dirguojamu Kauno valstybiniu choru, atliekančiu dainomis tapusius Maironio eileraščius. Esame labai dėkingi A. Liepinaičiui už tokią įdomią ir prasmingą paskaitą apie Pažaislį.

Emilija J. Valantinienė P. S. Algis Liepinaitis dar kartą apie Pažaislį pasakos Beverly Shores Lietuvių klubo susirinkime, kuris vyks rugsėjo 30 d., ketvirtadienį, 2 val. p.p. Michigan City Public Library (Franklin ir 4 Str.) susirinkimų salėje. O štai „Draugo“ knygynelyje mūsų skaitytojai gali įsigyti dailių dvylikos spalvotų atvirukų rinkinį „Pažaislis“, kuriame paaiškinti mai atlikti lietuvių, anglų ir vokiečių kalbomis.

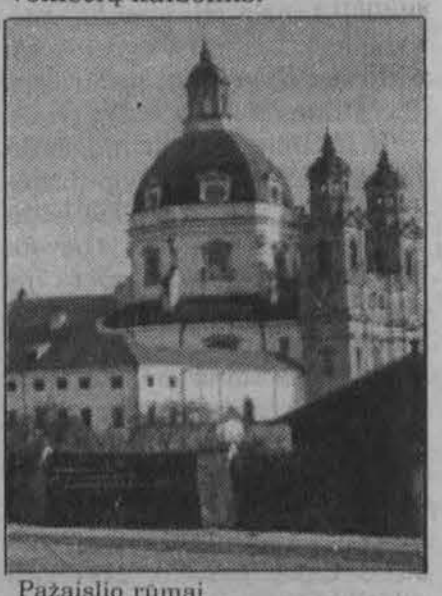
1940 m.

Dabar Lietuvoje yra 22 seselės kazimierietės. Kongregacijos ypatingasis tikslas yra Dievo ir artimo meilės darbai, vaikų katekizavimas, krikščioniškasis auklėjimas, ligonių ir senelių slaugymas, labdarė. Tėvų globos nepažinę vaikai čia suranda jaukius namus, čia sužino Dievo meilės tiesas, išmoksta poterių, prieina Pirmosios Komunijos. Čia visi, kas tik ieško, suranda pagūdą ir ramybę; alkanas pavaldinamas, vargšas aprenjamas. Kiekvienais metais Pažaislyje vyksta susitelkimo dienos, atvažiuoja ateitininkai, skautai, rekolekcijose dalyvauja klierikai, įvairių vienuolynų seserys (atvykusios iš užsienio ar Lietuvos), seimų centrai, jaunimo grupės.

Pažaislyje, deja, nėra didžiausios brangenybės, stebuklingojo Dievo Motinos paveikslo. Nuo 1948 m. paveikslas yra Kauno arkikatedroje. Seserys tvirtai tiki, kad paveikslas sugrįš į namus, tik būtinai reikia sutvarkyti šoninius altorius. Seserys viliasi, kad gal atsiras mecenatas, nes Lietuvos biudžetė šioms darbams pinigai nenumatyti. Seselės labai daug dirba su alkoholių vaikais, ir benamiais – gatvės vaikais. Ruošia jiems dvisavaitines stovyklas. Į Pažaislį taip pat savaitgaliais suvažiuoja po 10 autobusų su vaikais, kurie fiziškai ir dvasiškai atsigauna nuostabioje aplinkoje seselių globojami.

Matėme tris vaizdajuostes. Dviejose žavėjomes Pažaislio vaizdais ir seselių darbu bei žaidimais su vaikais. Trečioje žavėjomes Petro Bingelio dirguojamu Kauno valstybiniu choru, atliekančiu dainomis tapusius Maironio eileraščius. Esame labai dėkingi A. Liepinaičiui už tokią įdomią ir prasmingą paskaitą apie Pažaislį.

Emilija J. Valantinienė P. S. Algis Liepinaitis dar kartą apie Pažaislį pasakos Beverly Shores Lietuvių klubo susirinkime, kuris vyks rugsėjo 30 d., ketvirtadienį, 2 val. p.p. Michigan City Public Library (Franklin ir 4 Str.) susirinkimų salėje. O štai „Draugo“ knygynelyje mūsų skaitytojai gali įsigyti dailių dvylikos spalvotų atvirukų rinkinį „Pažaislis“, kuriame paaiškinti mai atlikti lietuvių, anglų ir vokiečių kalbomis.

Pažaislio rūmai

S K E L B I M A I

• **Šių metų rugpjūčio pradžioje** Šiaulių universiteto ansamblis „Saulė“ grįžo iš Anglijos, kur dalyvavo konkurse. Konkurse sekėsi fantastiškai! Laimėjo net 4 pirmas vietas, taip pat 2 antrąsias ir vieną trečiąją. Konkurse dalyvavo kolektyvai iš 9 kraštų. Konkurencija buvo labai didelė. Grįžo namo pavargę, bet dabar pailsėję koncertuos Amerikoje, Čikagoje jie koncertuos antradienį, rugsėjo 28 d. 3 val. p. p. ir 7 val. vakaro Jaunimo centre.

• **Balzeko lietuvių kultūros muziejui** Čikagoje reikalingas darbuotojas, mokantis dirbti kompiuteriu. Kreiptis tel. 773-582-6500.

• **Visi maloniai kviečiami į Lietuvos Dukterų draugijos rudens balių spalio 2 d. 6 val. vakaro Jaunimo centre.** Nuotaikinga programa, puiki vakarienė. A. Stelmoko šokių muzika, laimės šuliniai. Bilietai gaunami draugijos raštine, 2735 W. 71^a St., tel. 773-925-3211 šokiadieniais nuo 10 val. ryto iki 2 val. p.p. Prašome mus paremti laimikiais ir juos atnešti į draugijos raštine.

Reklamaukites
773-585-9500

• **Pasaulio lietuvių centras Lemonte** ieško darbininko-prižiūrėtojo. Būtinai kalbėti angliškai. Darbas susideda iš patalpų paruošimo renginiam, tvarkos priežiūros renginių metu ir darbų paskirstymo. Turi galėti dirbti savaitgaliais renginių metu. Atlyginimas pagal susitarimą. Norintieji prašome kreiptis į centro administratorių **Igną Budrį** telefonu 630-257-8787.

• **Namams pirkti** paskolos duodamos mažais mėnesiniais įmokėjimais ir prieinamais nuosimčiais. Kreipkitės į **Mutual Federal Savings**, 2212 West Cermak Road, Tel. (773) 847-7747.